ԺԳ. ՏԱՐԻ 3396 (Ն. Տ.) 20 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1896 8 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1896 6 ՌԱՄԱԶԱՆ 1313 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه ده غلطه ده آره ولك غزته سى اداره سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ		150
» »	Վեցամսեայ	» »		75
» »	Եռամսեայ	» »		40
Օտար երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք		56
» »	Վեցամսեայ	»		28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի		2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ			Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած Նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

[illegible] ազդարարական ձեռնարկներով զբաղած
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

ՄԵՐ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐԸ

Որ տեղ, ըսէք, Պոլսոյ մէջ կամ Պոլսէն դուրս, հեռաւոր թաղ մը կամ մօտաւոր գաւառակ մը, երբ խնդիր կը ծագի գիւղացիներու բարեկարգութեան, եկեղեցիներու մատակարարութեան մասին, կրթական մարմիններու, թաղականներու շուրջը, կը գիտնաք որ ամենք առաջին տեսակէտ եւ ուղղութիւն կուտան, ու կ'ըլլայ գլխաւոր շարժառիթը վէճերու։ Իրաւ է թէ ոչ ոք մօտէն կանխացնէ հ ըսել փորձառութեան անժխտելի առաւելութիւնը, եւ քսանհինգ տարեկան երիտասարդ մը նոյնքան չըջահայեաց նկատել որքան քառասուն տարեկան անձ մը. եւ սակայն ընդհանուր կ ըսուի անիրաւ են այն քննադատութիւնները որոնք, թաղային խնդիր մը յարուցուելուն պէս, կը տեղան երիտասարդներու գլխուն. հոս թաղական խորհուրդ մը կընդդիմանայ անոնց մասնակցութեան հոգաբարձութեան մէջ, ուրիշ կողմ մը կարեւորութիւն չընծայուիր անոնց գանգատներուն, եւ միշտ միեւնոյն առարկութիւններով։

Այդչա՞փ արհամարհելի է երիտասարդութիւնը եւ կամ պէտք է հրապարակի վրայ չա՞տ ծանօթ անուն մը ունեցած ըլլալ որպէս զի տարիքը երկրորդական նկատուի։

Փորձը հակառակը կը ցուցնէ։

Հիմակ՝ անցեալին բաղդատմամբ՝ չատ աւելի զարգացած է մեր երիտասարդութեան մտաւորական կարողութիւնը, նըրբացած է ճաշակը, հասունցած է կեանքի գիտակցութիւնը. ուսուցչութիւն, բարոյացուցիչ գրքերու հեղինակութիւն կամ թարգմանութիւն մեծ մասով անոնց բաժին կը մնան որուն կը փարին հաւատքով ու եռանդով. եւ տարեցները, ուսուցիչ, խմբագիր, հեղինակ, ատենակի վրայ կամ ատենէն քաշուած, առանց հաճոյքի չէ անշուշտ որ կը դիտեն իրենց յաջորդներուն կազմուիլն ու պատրաստուիլը։ Ինչո՞ւ նոյն զգացումը չի տիրեր նաեւ թաղային կամ գաւառական գործերու մէջ, եւ անոնց դէմ հանուին դժուարութիւններ։

Այս օրեր, բազմահայ կարեւոր արուարձանէ մը նամակ մը ստացանք որ կը գանգատէր թէ տեղւոյն երիտասարդութիւնը անտարբեր է իր վարժարաններուն նկատմամբ եւ առաջ կը բերէր օրինակն ուրիշ ոչ նուազ բազմահայ ու կարեւոր արուարձանի մը որուն երիտասարդութիւնն, ընդհակառակն, ինքնաբերաբար առաջ անցած՝ իր աշխատակցութիւնը առաջարկեց թաղին երկսեռ զաւակներուն դաստիարակութեան գործին նոր զարկ մը տալու նախաձեռնութեամբ, թէեւ սպասուած ընդունելութիւնը չի գտաւ։ Եւ կը մտածենք թէ մի՞ գուցէ առաջիններուն անտարբերութիւնը հետեւանք ըլլայ այն ընդդիմութեան ու վէճերուն որոնց կը բախի վերջիններուն փոյթեռանդութիւնը. տեսակ մը նախազգացում մը թէ կրնայ նոյն բանն իրենց ալ պատահիլ, կամ հինէն փորձառութիւն մը, —վասն զի, սանկ մէկ օրուան կամ մէկ տեղի յատուկ խնդիրներ չեն. քիչ չատ ամեն կողմէ լսուած են ու կը լսուին ամբաստանութիւնները։

Այս երեւոյթը պարզապէս ցաւալի է. եւ գաւառական տղաքներն են որ կը տուժեն, վասն զի, ի՞նչ սիրտով կուզէք որ վարժարան երթայ տղայ մը, —երբ վարժողները թափառելու հարկին մէջ չի գտնուիր, —անընդհատ իր շուրջը լսելով վէճեր որոնք հաստատ կռուանի մը վրայ չեն պահեր իր ստանալիք կրթութեան հիմը. ա՛լ այնուհետեւ տեսակ մը վարանումով կը մտնէ դասարան եւ տարակոյսով կը նայի ուսուցչին երեսը կամ դասագրքին վրայ որոնք մէկ օրէն միւսը կրնան փոխուիլ։

Գոնէ այս տեսակէտը աչքի առաջ ունենալով, կարելի չէ՞ անկեղծ ճիգ մը ընել վերջ մը տալու համար այս անհամաձայնութիւններուն. տարիքներու տարբերութիւնը պէտք չէ որ անհամերաշխութիւն առաջ բերէ. բարձրագոյն վարժարաններէն մինչեւ նախակրթարաններու վրայ հսկող թաղային մարմիններէն կը պահանջուի պարկեշտութիւն, մատակարարութիւն եւ կրթական ձեռնհասութիւն. եւ տարեց ու երիտասարդ անդամակիցներ հաւասարապէս կրնան ընծայել իրենց օժանդակութիւնը այս բոլոր ճիւղերուն, բաւական է որ իրենց աշխատելու բարեկամեցողութեան չափ ունենան նաեւ պատրաստականութիւն համբերելու ընթանալու։

Մեր երիտասարդներու ստուար մասը փորձառութեան հաւասարող պարկեշտութիւն ու եռանդ ունի որոնցմէ կըրնան օգտուիլ հոգաբարձութիւններն ու թաղական խորհուրդները, փոխանակ [illegible] արհամարհանքով մը դիտելու զանոնք եւ կասեցնելու։

ՌՈՒՍՃՈՒՔԻ ԱԶԳԱՅԻՆՔ

Ռուսճուքէն թղթակից մը, Փետրվար 2 թուակիր նամակով մը հետեւեալ կերպով կը նկարագրէ քաղաքին ազգայնոց ընթերցարանին վիճակը.

Ցանվար ամսոյ մէջ տեղի ունեցաւ երրորդ հրաւէրով, քաղաքիս Ընթերցասիրաց Ընկերութեան նիստը որուն ներկայ կը գտնուէին անդամակիցներուն գրեթէ մէկ չորրորդ մասը. չենք գիտեր ի՛նչ բանի վերագրել իրենց այս անտարբերութիւնը։ Այս առթիւ աւելորդ չըլլայ թերեւս մէկ քանի խօսք ընել սոյն ընկերութեան նպատակին վրայ։

Տեղացի հայ երիտասարդներ՝ ժողովրդեան մէջ ընթերցասիրութիւնը տարածելու եւ իրենց մայրենի լեզուին ընտելացնելու համար, ըստ որում մեծ մասամբ օտարախօս են, 1891ին հիմնած են այս ընկերութիւնը։ Իրենց առաջին գործը եղած է բանալ ընթերցարան մը՝ որ հիմա կը գըտնուի հայոց Թաղին կեդրոնը. երկու սենեակներ կը պարունակէ չէնքը. մին՝ ընթերցարան եւ միւսը գրասարան. առաջնոյն մէջ կը գտնուի պզտիկ գրադարան մը քանի տասնեակ գիրքերով. մէջտեղը կը գտնուի սեղան մը՝ որուն վրայ կ'երեւան զանազան լեզուներով քանի չափ թերթեր, որոնք ընթերցողներու կը սպասեն։ Միւսին մէջ կը տեսնենք մէկ քանի սեղաններ՝ զորս առջեւ նստած թուղթ կամ նարտ կը խաղան. այս վերջինը աւելի բարեկարգ կը համարուի, ունենալով այցելուներու ստուարագոյն թիւ մը։

Ընկերութեան անդամոց թիւը հարիւրէն աւելի կը հաշուուի թէեւ, բայց չատ քիչեր միայն կը տեսնուին ընթերցարանին մէջ. արդէն կան մաս մը անձեր որք քաղաքին պատուաւոր եւ հարուստ դասակարգը կը կազմեն եւ բնաւ ոտք չեն կոխեր հոն. գուցէ ասոնք իրենց համար բանաւոր պատճառներ ունենան, բայց ի՞նչ ըսենք անոնց որք իրենց ժամանակը աւելի թղթախաղով կ'անցընեն քան թէ ընթերցմամբ։

Երբ առաջին անգամ բացուած է ընթերցարանը, առանց գրասարանի, բաւական յաճախորդներ ունէր, բայց վերջէն ասոր կից գրասարան մը եւս յաւելցուցին, ընթերցարանին փոքրիկ հասոյթ մը ընծայելու համար։ Սակայն ասոր գոյութիւնը զգալի կերպիւ նուազեցուցած է ընթերցասէրներու թիւը, որովհետեւ չատեր իրենց ժամանակը խաղալու տալով, չատ քիչ եւ կամ բնաւ միջոց չեն ունենար ընթերցմամբ պարապելու. եւ հիմա չատերուն սովորութիւն մը եղած է, առանց ընթերցարանէն ներս մտնելու, ուղղակի թղթախաղի սեղանին առջեւ նստիլ։ Վերջերս ալ թէ՛ ընթերցարանը եւ թէ սրճարանը բոլորովին թափուր կը մնան. որովհետեւ ալ ասոնցմէ ձանձրացած ըլլալով, ուրիշ տեղ կ'անցընեն իրենց ժամանակը։

Այս առթիւ չմոռնամ ըսել թէ միւսներուն մէջ ալ, Տարեգլխոյ առթիւ, խաղամոլ խաղալու անյագ տենչ մը կայ. որովհետեւ այդ օր մասնաւոր արտօնութիւն կայ այս կարգի խաղեր խաղալու։ Այս տարի խումբ մը երիտասարդներ որոշեցին եւ հրաւէր կարդացին որպէս զի, Անուանակոչութեան եւ Տարեգլխոյ առթիւ ըլլալիք ծախքերէն հրաժարելով, կարօտեալներու մէկ մէկ գումար նուիրեն տեղւոյս ազգայինք. թող որ չատերը անտես ըրին սոյն հրաւէրը, այսու հանդերձ չատ աղէկ կ'ըլլար որ այդ ծախքերն ընէին եւ խաղամոլ խաղալէն հրաժարէին. որովհետեւ եթէ առաջինը ոեւէ վնաս մը չունի, երկրորդը թէ՛ բարոյապէս եւ թէ՛ նիւթապէս վնասակար է։ Կը խրատենք զիրենք, գէթ յառաջիկային համար, եւ կինալ խաղամոլութենէ։

Ժողովրդեան՝ ընթերցարանին նկատմամբ ունեցած ցրտութեան մասին, գուցէ վարիչ մարմինն ալ յանցաւոր գտնուի. ընթերցարան մը բարեկարգ վիճակի մէջ դնելու եւ այցելուներու հրապուրիչ ընելու համար ոչ մէկ բան կը մտածէ. փոխանակ սրճարան-խաղարան մը հաստատելու որուն ունեցած հասոյթները հիմա երեւան կ'ելնեն, կրնար ուրիշ միջոցներ խորհիլ. մերթ ընդ մերթ գրական հանդէսներ տալ, պարարան մը հաստատել, կիրակնօրեայ դասախօսութիւններ ընել. մանաւանդ այս վերջինը չատ կարեւոր է, որովհետեւ, ինչպէս ըսինք, չատերը իրենց լեզուն պէտք եղածին պէս եւ կամ բնաւ չեն հասկընար։

Գանք ժողովքին. Տնօրէն խորհուրդը՝ որ պիտի հրաժարէր, համառօտ հաշուեկշիռէ մը զատ ուրիշ ոեւէ համարատուութիւն չէր պատրաստած եւ ո՛չ ոք ալ պահանջեց, թէեւ կանոնագիրին մէջ մասնաւոր տրամադրութիւն մը կայ։

Ընթերցարանին գոյութեան խնդիրը՝ որ ամենէն կարեւորն է, յանձնուեցաւ առանձին մասնախումբի մը՝ ուսումնասիրելու համար թէ պէ՞տք է ի միասին գրասարան մը ունենալ թէ ոչ։

Մեր կարծիքով, ամենէն կարճ միջոցն է ըստ առաջնոյն ընթերցարանը միայն ընթերցարան ընել կատարելապէս, ինչպէս է ուրիշ հաստատութիւններուն. քանի որ արդէն բաժնեկիցներէն եղած հասոյթը կը բաւէր ծախքերուն, հարկ չկայ այս կարգի հասոյթի միջոցներ խորհիլ, որուն առաջ բերած նիւթական չահը՝ բարոյական վնասէն չատ նուազ է։ Հասոյթի աղբիւր կրնան ըլլալ տարեկան մասնաւոր հանդէսներ, վիճակահանութիւններ եւն։

Ոչ նուազ նկատողութեան արժանի է նաեւ իգական սեռին կրթութիւնն որ անխնամ վիճակի մէջ կը գտնուի։ Եթէ տեղւոյն հայ աղջիկները չեն կրնար ունենալ իրենց համար մասնաւոր ընթերցարան մը, անշուշտ կարելի կ'ըլլայ, մասնաւոր կարգադրութեամբ մը, տնական աշխատութիւններէ վերջ, որոշեալ ժամեր յաճախել ընթերցարան, ուր ցերեկ ատեն ոչ ոք կը գտնուի։ Այսու կը յուսանք թէ քիչ ժամանակի մէջ պիտի կրնան զգալի կերպով յառաջդիմել։ Այս գործին ձեռնարկութիւնը կը սպասենք աղջկանց վարժարանի դաստիարակուհի Օր. Սաթինէ Մեծիկեանէ՝ որ իր գործին ինչքան հոգածու ըլլալը յայտնած է արդէն։

Գալով կիրակնօրեայ դասարանի հաստատութեան, կը սպասենք մանչերու վարժարանին ուսուցիչներէն՝ որ իրենց խաղի եւ գրասարանի ժամերէն անշուշտ պզտիկ միջոց մը կ'ունենան, կրթական գործերով եւս պարապելու։

Այս ամեն կարգադրութիւնները կը յանձնարարենք Նորընտիր Տնօրէն խորհրդին, որ իր մէջ կը պարունակէ գործունեայ երիտասարդներ եւ ի սրտէ յաջողութիւն ու կարողութիւն կը մաղթենք։

* * *

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԲԱՐՔԵՐ

ՆՈՐԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Եւրոպայի մէջ ընդհանրապէս ընդունուած գաղափար մը կայ թէ ամուսնական խնդիրները ոչ մէկ երկրի մէջ այնքան լրջօրէն կը մշակուին որքան յԱնգլիա։ Սակայն ամուսնալուծութեանց յարաճուն թիւը ցուցած է տարակոյսներ ներչնչել այս մասին՝ ամենէն վստահելիներուն։ Ասկից զատ, ամուսնութեան կատարումը չատ մեծ դիւրութիւններ կ'ընծայէ։ Ամուսնական կապն ամուր է, բայց ի՛նչ դիւրութեամբ, ի՛նչ թեթեւութեամբ կը կապուին մեծագոյն մասամբ։ Աւելի ճիշդ կ'ըլլայ ըսել թէ Անգլիոյ մէջ յանպատրաստից ամուսնութիւնները չատ աւելի են քան Եւրոպիոյ ուրիշ ոեւէ երկրի մէջ, կուրօրէն կատարուած միութիւններ՝ իրարու բոլորովին անծանօթ էակներու միջեւ, որոնք յիմարութեան վայրկեանի մը մէջ կամ բաղձանքի թափով մը կ'ամուսնանան։ Շատ անգամ ամուսնութիւններ կատարուած են՝ ընտանիքներու հաւանութեամբ, երիտասարդներու միջեւ որոնք երեք օր առաջ միայն ճանչցած են զիրար, երբ եկեղեցականին առջեւ կ'ելլան։

Անգլիացի խմբագիր մը ուզեր է այս մասին գաղափար կազմել եւ գացեր է եկեղեցւոյ պաշտօնէի մը մօտ, մին անոնցմէ որոնք Լոնտոնի պարիսպէն չատ հեռու ժողովրդեան մը մէջտեղ, առիթ ունեցած են ամենէն աւելի ամուսնութիւն կատարելու։ Եւ այդ եկեղեցականին պատասխանէն սա բանաձեւ կրնայ հանուիլ.

«Ամուսնութեան մէջ, անգլիացի նշանածներու ընտրութիւնը գրեթէ միմիայն կը կատարուի նորասիրութեամբ»։

Ի սկզբան անհաւատալի կ'երեւայ այս. ի՞նչ, անգլիացին կին մը առնէ ճիշդ այն պայմաններով որով մարդ կը մտածէ գլխարկ մը կամ հագո՞ւստ մը գնել։ Բայց եկեղեցականը լրջօրէն կը խօսի. մինակ իր գնութիւններուն համեմատ չի դատեր ընաւ. քննութիւնն առաջ տարեր է հարցափորձելով Լոնտոնի ու գաւառի պաշտօնակիցները եւ իրեններուն համեմատ եզրակացութիւններ հաւաքեր է. եւ իր ըսածին ի հաստատութիւն առաջ բերած բացատրութիւնները չատ համոզիչ են։ Սբորդները, հանրակառութիւնը, թատրոնը, գրականութիւնը աւելի ազդեցութիւն ունին անգլիացի ամուրիներուն վրայ քան սէրը կամ պատշաճութիւնները։ Յստակօրէն բացատրելու համար խօսքը թողնալ եկեղեցականին պիտի տանք, որչափ կարելի է համառօտելով այդ յատկութիւնները։

«Ժամանակաւ, կ'ըսէ, երիտասարդները կը փնտռէին մանաւանդ ճապկամարմին, փոքրահասակ, մելամաղձիկ դէմքով, բանաստեղծական, վշտալի, թոյլ եւ տժգոյն ծաղիկ մը երեւոյթով մանկամարդ աղջիկներ։ Այս հանգամանքով օժտուած աղջիկ մը առաջին տեղը կը գրաւէր ամուսնական հրապարակին վրայ։ Այժմ, բոլորովին ասոր հակառակն է։ Սբորդներու յարաճուն յառաջդիմութիւնը մեր երիտասարդներուն տուած է սիգակազմ, բարձրահասակ, գունագեղ, պըսիքլէթի, քրիքէթի, լօն-թէնիսի, Ֆութպոլի մարզանքներուն քաջավարժ աղջիկներու ճաշակը։ Ֆութ-Պոլի մէջ օրիորդի մը կողմէ շահուած մրցանակ մը այնքան պաշտողներ կը բերէ որքան խոշոր դրամօժիտ մը։ Վերջերս Լոնտոնի արուարձաններէն ութ մանկամարդ աղջիկներ, որոց ձեռքը դեռ ոչ ոք խնդրած էր հակառակ իրենց գեղեցկութեան, բարեվարքին ու ընտիր դաստիարակութեան, մտածեցին միանալ՝ թիավարութեան մրցում մը կատարելու համար, ինչպէս Օքսֆորտ ու Քէմպրիճ։ Երկու ամսուան մէջ ամէնքն ալ ամուսնացան։ Երբ տուն տեղ կազմելու փափագող երիտասարդի մը խօսիմ հարսնցու աղջկան մը վրայ, տասնէն ինը անպատճառ կը հարցունէ թէ այդ աղջիկը բարձրահասա՞կ է, ուժե՞ղ է եւ ի՞նչ մարզանք կը կատարէ։

«Ոչ նուազ ազդեցիկ է հանրակառութիւնը. խօսքս այն կենդանագիրներուն վրայ է որոնք կը ցուցադրուին թղթավաճառներու եւ լուսանկարիչներու ապակեդարաններուն մէջ։ Լէտի մը առաջին լուսանկարները ամփոփով նորաձեւութիւն կը դառնան ամուսնութեան մէջ։ Ամուրիներուն մտատիպարը երկար ատեն ընկերուհի մը կ'ըլլայ համանման Լէյնսդրի դքսուհիին, Լէտի Էլէն Վինօրնցի, Վարվիք կոմսուհիին, Լէտի Ռանտոլֆ Չըրչիլի, ու մօտ ատեններս Մալպորոյի նորատարի դքսուհիին (Վանտըրպիլտի աղջիկը) զոր տակաւին չեն տեսած։ Ամենէն հզօրը, վասն զի իր ազդեցութիւնը երկար տեւեց ու դեռ կը տիրէ, այն որուն կը թաչին մեծագոյն մասն այդ պարզմիտ եւ հլու սրտերուն, Լէտի Էնգլին է, մանկամարդ ամուսինը էնգլի կոմսին Բալանտարի։ Եբանի այն աղջիկներուն որոնք անոր կը նմանին քիչ չատ. երկար ատեն աղջիկ չմնաց Տնէքը, ամէն մը ի վեր. հինգ երիտասարդներ որոնք եկած էին իրենց ամուսնութեան պարագայութիւնը կատարել տալու ինծի, իրենց ընտրած աղջկան մասին սա գովեստը միայն ըրին. «Լէտի Էնգլիի մէկ կեղծ հաւն ունի»։ Կեղծ հաւ մը միայն, տարտամ, անկատար, հազիւ մօտաւոր բան մը. եւ այնչափը բաւ էր։ Զմոռնամ ըսելու որ այս երիտասարդներէն ոչ մէկը տեսած էր այդ ազնուական տիկինը, զոր միայն նշմարած էր ցուցափեղկերու մէջ գրաւած անոր լուսանկարներէն, եւ այս լուսանկարները ամէնքն ալ միեւնոյն կերպարանքը, միեւնոյն հրապոյրը, միեւնոյն շնորհը չունէին. այնպէս որ ամէն ոք իրեն համար Լէտի Էնգլի մը ստեղծած է, գիտուած պատկերին համեմատ, որ հաւանօրէն չնմանիր Լէտի Էնգլիի։ Ոմանք կիսադէմը նախամեծար կը համարին ամբողջ դէմքէն, միւսն աչքերուն, քիթին, մազերուն կամ ճակատին նմանութիւնը կը փնտռեն։

«Երեսուն տարեկան մարդ մը տեսայ, խելացի, ուսեալ, ազատական արհեստ մը բանող մարդ մը որ յայտարարեց ինծի թէ օրիորդ Սիպիլ Սանտերսընի նմանող կնոջ մը հետ պիտի կարգուէր։ Եւ մինակ աս չէ։ Թատրոնի կիներուն ազդեցութիւնը անգլիացի երիտասարդներու վրայ չատ աւելի մեծ է քան ազնուական կիներունը. բայց չատ անհաւանական չէ՞ Պատճառը հոս։ Ամեն մարդու տրուած չէ ճանչնալ Լէտիի մը, երկար բարակ սրանցնալ վրան՝ համանման գեղեցկութեամբ ընկերուհի մը բաղձալու ատենը, մինչ դերասանուհի մը, երգչուհի մը դիտելը դրամի խնդիր է, քիչ մը դրամի։ Ուստի վաւերականութեան ամուրիները որոնք բեմի պաշտամքը կը կրեն, աւելի տարփածու, աւելի պահանջկոտ կ'ըլլան քան միւսները։ Ասոնք չեն չատանար տարտամ նմանութենէ մը, «կեղծ հաւէ» մը, ճիշդ նմանութիւնը, կատարեալ պատկերը կ'ուզեն։ Ազնուական կիներուն համար, լուսանկար տպարին մէջ կողմէ միայն կը ցուցնէ, մինչ թատրոնի կինը կարելի է ժամերով դիտակին ներքեւ քննել եւ անոր հետեւիլ՝ իր դիւցազնական կեանքին ամեն դարձուածքներուն մէջ։ Մինակ, տպաւորութիւնը քիչ կը տեւէ, երբեմն կը փոխուի. մանաւանդ երբ յափշտակուողը ներսող սիրահարուած է դերասանուհիին քան անոր մէկ դերին։ Ասկից տասնըհինգ տարի առաջ իմ ծանօթներէս մէկը ընկերուհի մը կ'ուզէր տիկին Լանտրիի համանման, այն ատենը որ խորհուրդ պիտի տայի իրեն նոյն իսկ այդ կնոջ հետ կարգուիլ, եթէ լրագիրներէն իմացած չըլլայի թէ անիկա կարգուած էր։ Տեսիլ գեղի մը մէջ սրանցած էր անոր վրայ։ Բայց գիշեր մը գաւառի դեղ մը մէջ տեսնելով զայն, հմայքը ցնդեցաւ։ Անցեալ տարի կնոջ մը հանդիպեցաւ որ տասնըհինգ քայլ հեռուէն կրնար տիկին Բադրիք-Քէմպլը կարծուիլ, եւ որովհետեւ այս դերասանուհին կ'իրագործէր իր իտէալը, անոր նմանողին հետ կարգուեցաւ։ Այսօր Լանդրիի տիպարը ա՛լ չի խնդրուիր, վասն զի ուրիշներ անոր ազդեցութիւնը կտրած են. տիկին Աստիլինա Բոթթի — ասինօք — տիկին Քալվէ, տիկին Էմս, այսօր։ Եւ բնաւ մի՛ ենթադրէք որ ամենափոքր վաւերականութիւն մը կը միանայ սրտերու այս տարօրինակ յափշտակմանը դերասանուհիներուն նկատմամբ։ Ընդհակառակն։» (Թան)

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (71)

ԲԻԷՌ ՏԷԼՔՈՒՌ

ԴԱՏԱԿԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔ ՄԸ

—Ներեցէք որ թող չտամ որ աւարտէք. Ընկերութիւնը, ու նախ եւ առաջ ի՞նչ է ընկերութիւնը. Կը՞ն առաջ կերպով դատիլ, առանց կերպի, առանց բանութեան, արջօրէն հաստատուած վաւերաթուղթերով։ Ընկերութեան դատավճիռը, պարոն, մեծապէս սխալ դատավճիռ մ'է։ Այդ երիտասարդը յանցաւոր կը կարծէք, եւ ձեր ամբաստանութեանը բնաւ ապացոյց չէք տար։

«Մարդ մը կայ որ անմեղ գտեր է զայն եւ այդ մարդը իրաւունք ունէր այդպէս գործելու։ Դատաւորն է զայն ազատ արձակողը։

—Օ՜հ, [illegible], ի՜նչ ջերմութիւն ձեր խօսուածքին մէջ։

Մինչ այս խօսակցութիւնը տեղի կ'ունենար, երկու անձեր եւս սրահէն ներս մտած էին։

Անոնցմէ մէկը կատարեալ վայելչութեամբ կը քալէր բազմութեան մէջէն։ Գլուխը բարձր էր, խրոխտ, ակնարկը վըստահալից էր, կերպարանքն համարձակ։ Աչքերը լրջութեամբ կը սեւեռէին. բերանը կարծես կը հեգնէր ամեն անգամ որ բացուէր խօսելու համար։

Երկրորդ անձը որ անոր թեւը մտած էր, անփութութիւն մը կը ցուցնէր զոր չէր զգար։ Երբեմն իսկ թեթեւ սարսուռ մը կը յուզէր իր ամբողջ մարմինը, եւ իր ընկերը զգալով անոր բազկին սարսուռը իր թեւին տակ, ուսերը կը թօթուէր մրմնջելով.

—Օ՛հ, մարքիզ, նուաճանքատուն մէջ պիտի խորհի՞ք, է՛, իմ երեսս նայեցէք, ես մտահո՞գ եմ։

—Իրաւունք ունիք, Նիքէզ։

Եւ Պօնէօյլ քիչ մը սրտապնդեցաւ.

—Գիտէ՞ք, սիրելի բարեկամ, թէ պահ մը չեմ բաժնուիր ձենէ, ըսաւ Նիքէզ մարքիզին բազուկը սեղմելով։ Խաղն սկսած ենք, աւարտելու է զայն։ Ձեր ճարպիկութենէն կախում ունի յաջողութիւնը, եւ յոյժ ապահով կ'երեւայ ինծի թէ դուք խորհրդատուի մը պէտք ունիք։

Շառլ ուսերը թօթուեց։

—Կը սխալիք, Նիքէզ։ Իրաւ է թէ սարսափ մը կը զգամ, քիչ մը մտատանջութիւն, սոր պատճառը ձեր մտքէն անցած չէ։ Ոտքս նորէն այս սրահներուն մէջ դնելով, անհեթեթ տպաւորութիւն մը զգացի, տեսակ մը նախազգացում, զոր չեմ կրնար բացատրել։ Մինչեւ ոսկորներս պաղութիւն մը զգացի, մէկ վայրկեան միայն տեւեց։ Նախազգացումներու կը հաւատա՞ք, Նիքէզ։

—Միայն տկար մարդիկ տտունկ տպաւորութիւններ կը զգան։

—Ուրեմն դուք բոլորովին հանգի՞ստ էք այս վայրկենիս։

—Այնքան հանգիստ որ իբր թէ խաղցած խաղս մեծ մասամբ շահած ըլլայի։

—Մի՛ կարծէք որ պահ մը կը վարանիմ այժմ յառաջ տանելու ձեր սկսած ձեռնարկը։ Սակայն յօժարակամ կ'ընդունիմ ձեր զիս չթողելու առաջարկը։ Նորէն կ'ըսեմ, մերթ անբացատրելի սարսուռներ կը զգամ։

—Եկէք ուրեմն։ Եւ նախ պիւֆէն երթանք, գաւաթ մը փունչ խմենք. անշուշտ մսեցաք. պիտի տաքցունէ ձեզ։

Եւ Նիքէզ իր մեղսակիցը քաշեց տարաւ դէպ այն կողմ։

Բայց խմբակները բաւական սեղմ էին, ուստի մեր խաբեբաներուն ուշ հասան պիւֆէ. ասկից զատ ստիպուեցան կանգ առնել բազմաթիւ հրաւիրեալներու առջեւ, Պօնէօյլ մարքիզին բարեկամները որոց հետ այս վերջինը պարտաւորեցաւ ձեռնսեղմումներ փոխանակել։

—Ա՛հ, ըսաւ Շառլ երբ մինակ մնաց Նիքէզի հետ, ե՞րբ պիտի ներկայանանք տանտէրերուն։

—Դեռ ժամանակն ուշ չէ, եւ ապահով եղիր, հաճոյք կը պատճառենք իրենց յապաղելնիս, վայրկեանն ուր մենք պիտի պատուենք զանոնք մեր չնորհալից այցելութեամբ։ Առ սա գաւաթ մը փունչը. դիտէ՛, պիտի կազդուրէ քեզ։

Սրահներուն մէջ, հանդէսը եռանդապէս կը սկսէր, պարերը իրարու կը յաջորդէին, ոգեւորութիւնը կը մեծնար, օրիորդ տը Լոնբրէ իրաւ երեկոյթին թագուհին էր։ Ուրիշ մրցակից չունէր եթէ ոչ տիկին Մարիոնը, որուն խոստ գեղեցկութիւնը լիապէս կ'արդարացնէր այն հոգածութիւնը որուն առարկայ կ'ըլլար Նինա։

Երկու կիներուն չուրջը միշտ կը յուզուէր երիտասարդներու երամ մը, որոնց կը խառնուէին աւելի տարեց մարդիկ ալ։ Տիկին Մարիոնի աչքերուն նաեւ երբեմն կուզար կրթնիլ Գ. Բերնըլէն։ Այն ատեն Նինա, միշտ ժպտերես, ցած ձայնով կը հարցունէր.

—Եկա՞ւ։

Եւ մինչեւ այն ատեն իր սիրահարը պատասխանած էր.

—Ո՛չ։

Տիկին Մարիոն յետոյ Ալիսին կը նայէր որ կը հասկնար այդ ակնարկին նշանակութիւնը, եւ երկու կիներուն ակնարկներուն մէջ ուշադիր դիտող մը պիտի տեսնէր անքօղ անձկութիւն մը։

Երբ նուագախումբը վալսի մը նախերգը կը սկսէր, տօքթոր Տիւշաթէլ Ալիսի քովէն անցնելով, զոր պարող մը պարի կը հրաւիրէր, չուտ մը ըսաւ.

—Եկե՛ր է։

—Ա՛հ, ըսաւ մանկամարդ աղջիկը հառաչ մը արձկելով, ո՞ւր է։

—Պարոն Բերնըլէնի հետ։

—Վերջապէ՜ս, մրմնջեց Ալիս, իր պարողին թեւը մտնելով։

Իսկ Գ. Տիւշաթէլ անհետ եղաւ բազմութեան մէջ։

ԳԼՈՒԽ ԺԶ.

ԱՆՅԱՆՑԱԼ ՎԱՐՁԱՆ

Պահն էր, որուն այնքան անհամբերութեամբ սպասած էին մինչեւ այդ վայրկեանը։

Ոստիկանութեան գործակալը զգուշութեամբ մտած էր բազմութեան մէջ։ Ակնարկը պտըտցուց այն խմբակներուն վրայ որոց մէջէն կը գտնուէր։

Դիպուածը զինք տարած էր քանի մը երիտասարդներու քով, որոնք մտիկ կ'ընէին Գ. Տիւպուաի խօսքերը։ Համարձակ մօտեցաւ եւ սպասեց։

—Այդպէս, կ'ըսէր ձայն մը, դուք համոզուա՞ծ էք այդ երիտասարդին յանցաւորութեանը։

—Բացարձակ, ըսաւ Տիւպուա, թէեւ բնաւ չեմ հասկնար անոր արդարացուիլը։

—Իրաւ, աւելցուց ուրիշ մը, երեւոյթները ընդդէմ են այդ Մաքսիմին։

—Շիտակ է, ըսաւ յանկարծ Պուժա, ինքն ալ խօսակցութեան խառնուելով։

Երիտասարդները ետեւնին դարձան նայելու համար այդ նորեկին զոր չէին ճանչնար։

—Ներեցէք, պարոններ, եթէ կուգամ ձայնս յանկարծ կը խառնեմ Գ. Տիւպուաի ձայնին։ Կարծեցի թէ կը խօսի անձի մը վրայ զոր ես քիչ մը կը ճանչնամ, այն է Մաքսիմ։ Մինչեւ հիմակ իր մասին տարածուած կարծիքին համամիտ չեմ։

Եւ որովհետեւ զինքը կը դիտէին զարմացմամբ, շարունակեց.

—Իրաւ է որ այդ երիտասարդը իր դէմ ունի բոլոր երեւոյթները. սակայն կը բաւէ՞ եւ բնաւ չէ՞ք տեսած որ արդարութիւնը սխալի։

—Այս պարագային մէջ չէ, ըսաւ ունկնդիրներէն մէկը, քանի որ Մաքսիմ ազատ արձակման հրամանագիր մը ստացաւ։

—Սակայն ոստիկանական առաջին սխալ մը կ'ապացուցանէ, պատասխանեց Պուժա։ Շատ ափսոսալի է որ հարցաքննիչ դատաւորը չյարատեւեց աղէտալի ճամբու մը մէջ։

—Բայց վերջապէս, ըսաւ Տիւպուա, ի՞նչ բան ենթադրել կուտայ ձեզ։

—Աստուա՜ծ իմ, պարոն, ես կը սիրեմ զբաղիլ կարգ մը խնդիրներով որոնք չահեկան կ'երեւան ինծի։ [illegible] սպանութեան գործը իմ հետաքրքրութիւնս յուզելու հանգամանք ունէր։ Ուզեցի քննել զայն եւ կը խոստովանիմ որ եթէ ես դատաւոր ըլլայի՝ պիտի գործէի ճիշդ այն անձին պէս որ հարցաքննեց կարծեցեալ յանցաւորը։

—Այո, բայց ասիկա չըսեր մեզ թէ ի՛նչ պատճառաւ...

—Կը հաւատա՞ք որ կոմսը սպանողին չափ զօրաւոր նենգագործ մը իր վրայ կասկած չհրաւիրելու համար ամեն նախազգուշութիւններ ձեռք առած ըլլայ։

—Այո, ըսին քանի մը ձայներ։

—Լաւ ուրեմն, պէտք է նախ եւ առաջ յայտնեմ ձեզ բաւական անբացատրելի պարագայ մը։ Գ. Մաքսիմ չկրցաւ իր այլուրեքութիւնն յայտնել։

—Դատական գործերու այնքան տեղեակ չէինք, ըսաւ Գ. Տիւպուա։

Եւ հեգնական ձայնով մը աւելցուց.

—Բայց, պարոն, որ այս տեսակ գործերով կը զբաղիք, կրնա՞ք մեզի տեղեկացունել։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ 8/20 ՓԵՏՐ. 1896

Քաղաքական կացութիւն

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Փարիզի լրագիրներուն բան մը պէտք է միշտ, և թէպէտ ո՛չ ըլլայ Բանամա որ օրէ օր նոր խնդիր կը հայթայթէ ի վայելս Ֆրանսայի հասարակութեան, բայց վերջապէս մարդ ամենէն համեղ կերակուրէն անգամ կը զզուի՝ միշտ նոյնը ճաշակելով, և չէ կարելի մեղադրել Փարիզեան լրագիրներն՝ եթէ միակերպ և ի վերջոյ ձանձրալի կը գտնեն Արթոն և Տիւրա, Ժաք Սէն-Սէռ ու Ֆէլոն, Լապրիւյեռ և Սեսիլ, չէքեր և չէքառուններ, Լը Ֆոռն և 104ներ, առու-փախուններ, ու դրամ շորթողներ: Նոր բան մը պէտք է, ըսինք, և Փարիզի լրագիրք այն նոր բանն երեւան հանած ըլլալ կը կարծեն Ֆրանսայի և Գերմանիոյ յարաբերութեանց մէջ, որ այլապէս փափուկ գործ մ'է քան բոլոր այն անփափուկ գործերն որք չարաշահութեան ծանր մթնոլորտով մը պատած ըլլալ կը թուին Սէնի եզերաց զուարթ ոստանը:

* *

Անցեալ օր կ'ըսէինք թէ Պ. Հէրպէթ, Պերլինի ֆրանսական դեսպանն, իւր դիրքէն ձանձրացեր է, որովհետեւ գերմանական մայրաքաղաքին մէջ այժմ դեսպաններուն երիցագոյն ըլլալով, պաշտօնական ատեններու մէջ ձեւակերպական խնկարկութիւններու այնպիսի անխուսափելի հարկի մը ներքեւ կը գտնուի զոր իւր Ֆրանսայի գերագահութեան համար չափազանց ծանր բեռ մը կը համարի:

Հիմակ՝ ուրիշ պատմութիւն.

Հեռագիրը ծանոյց Պերլինի ֆրանսացի նաւային կցորդին՝ Պ. տը Մանտաւ տը Կռանսէյի պաշտօնանկութիւնն: Այս պարզ անօրէնութեան ներքեւ կ'երեւի թէ ամբողջ պատմութիւն մը կայ:

Պ. Հէրպէթ, գերման կայսրութեան հաստատման 25րդ տարեդարձին առթիւ Պալատը տեղի ունեցած ընդունելութեան մէջ, զարմանօք կը տեսնէ որ կցորդն հոն եկեր է առանց իրեն բան մ'ըսելու: Կցորդն անձնական հրաւէր մը ստացած էր, և դեսպանին իմաց չէր տրուած այս իրողութիւն: Կայսրն, հիւրերէն քանի մը անձերու հետ խօսակցելէ ետքը, Պ. տը Մանտաւի քով կ'երթայ, և բարձր ձայնով կ'ըսէ, անանկ որ շուրջը գտնուող ամեն ոք լսէ. «Ի՞նչ է այս, Պարոն: Դուք ուզեր էք Պերլինէ մեկնիլ՝ առանց ինծ իմաց տալու: Ձեր կողմէ այդպիսի վարմունք մը կ'ապշեցնէ զիս: Ուրեմն, ձեր ի Պերլին բնակութենէն դանգա՞տ մ'ունիք»: Ամեն աչքեր կը դառնան դէպ ի կայսրն և դէպ ի Պ. տը Մանտաւ, որ կը պատասխանէ Վիլհէլմ Բ.ի թէ ինք հրաժարեցուցած է, բայց Պերլինէ մեկնելու խնդիր մը չէր մտածուած. «Շատ լաւ, Պարոն», կը պատասխանէ կայսրն. «այս խնդրոյն վրայ կը խօսիմ ձեր դեսպանին, և կը կարգադրեմ»: Ապա Պ. Հէրպէթի քով երթալով, կ'ըսէ անոր թէ նաւային կցորդին ետ կանչուիլն իրեն տհաճութիւն կը պատճառէ, մանաւանդ որ այդ մասին իրեն (կայսեր) խորհուրդ հարցուած չէր: Պ. Հէրպէթ շատ կը նեղսրտի Վիլհէլմ Բ.ի այս լեզուին համար, մանաւանդ որ ի Պերլին գիտցուած բան մ'էր թէ ֆրանսայի դեսպանն աղէկ չէր իւր դեսպանատան նաւային կցորդին հետ: Ուստի, դեսպանն ամենայն արժանապատուութեամբ կը պատասխանէ. «Ձերդ Վեհափառութիւն, ես ինքս պատշաճ գտած էի խնդրել իմ կառավարութենէս որ հրաժարեցնէ զնա, որովհետեւ կ'ուզեմ տէր միայն իմ դեսպանատանս մէջ, ինչպէս դուք տէր էք Ձեր Տէրութեան մէջ»: Խօսակցութիւնն հոն կանգ կ'առնու յանկարծ. զի կայսրն առանց բառ մը պատասխանելու կը հեռանայ դեսպանին քովէն, և մէկ-երկու օր ետքը Փարիզէ հեռագրաւ հրաման կուգայ որ Պ. տը Մանտաւ տը Կռանսէյ շուտով հեռանայ Պերլինէ: Այնպէս ալ կ'ըլլայ, և ի Փարիզ ծովային նախարարին հետ տեսակցելէ ետքը, նախկին կցորդը Շէրպուռ կը ղրկուի ուրիշ գործով:

* *

Պերլինի նաւային կցորդ անուանեալ տեղակալ Պիշառ, բայց դեռ չէ գացած, և յայտնի չէ թէ պիտի երթա՞յ. զի հաւանական կը նկատուի որ կայսրը չվաւերացնէ անոր անուանումը: Մէկ-երկու Փարիզեան թերթեր, այս «խնդիրը» պատմելով, կ'ըսեն թէ «Մեք տակաւին չլսեցինք թէ Վիլհէլմ Բ. Ֆրանսայի կայսրն ըլլայ»: Եթէ Պիշառ չընդունուի Պերլին, հետեւանքը պիտի ըլլայ, կ'ըսուի, Պերլինի ֆրանսական թէ՛ զինուորական և թէ նաւային կցորդի պաշտօններուն ջնջումն, որպէս զի Գերմանիա եւս իւր ի Փարիզ ունեցած երկու կցորդի պաշտօնները ջնջել պարտաւորուի: Այս այսպէս կրնայ ըլլալ կամ ոչ, բայց ոս ստոյգ կը թուի թէ անհաճոյ միջադէպ մը տեղի ունեցած է երկու դրացիներուն մէջ:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Պ. Պուրժուայի դահլիճն իւր Գշ.ի նիստին մէջ երկարօրէն քննեց Մերակոյտին հետ ծագած վէճն, և որոշեց իշխանութեան վրայ մնալ: Մայրայեղ ձախակողմեանք և ընկերվարականք իւր քով գացած և իրենց վստահութիւնը կրկնած ըլլալով, Պ. Պուրժուա խնդրեց անոնցմէ որ Եշ. (այսօր) խնդիր չյարուցանեն Երեսփ. Ժողովոյ մէջ. որովհետեւ ինք կ'ուզէ Մերակոյտի որոշման սպասել Պ. Տըմոլի ծանուցած հարցապնդման վրայ, Սահմանադրութեան 6րդ Յօդուածին նկատմամբ, որ կը վերաբերի կառավարութեան պատասխանատուութեան երկուց ժողովոց առջեւ:

—Փարիզի Եղեռնադատ Ատենին առջեւ տեղի կ'ունենայ երեսփոխան Պ. Պօքիէի կողմէ Լը Ֆոռն խաբեբայութեան տնօրէնին ու հրատարակչին դէմ բացուած դատը, իւր անուան եւս 104ներու ցուցակին մէջ գրուած ըլլալուն համար: Հանրային շինութեանց նախկին կաշառակեր նախարար Պ. Պայհօ, որ Բանամայի գործին մէջ իւր զղջաքալութեան համար բանտարկութեան դատապարտուած կը մնայ, բանտէն հանուելով իբրեւ վկայ բերուած է, և ընդհանուր ուշադրութիւն կը գրաւէ՝ Արթոնի և Տիւրայի հետ մէկտեղ, և այս մեծամեծ խումբը դիտելու համար խուռն բազմութիւն լցուած է դատարանին մէջ:

ՌՈՒՍԻԱ ԶՕՐՔ ԿԸ ՀԱՆԷ ՔՈՐԷԱ

Անգլիոյ մէջ օրուան մեծ լուրն է ռուսական նաւախմբէն զօրք հանուիլն ի Սէուլ, մայրաքաղաք Քորէայի, որոյ իշխանը ռուս դեսպանին պաշտպանութիւնը խնդրած է: Բայց անգլ. նախարարութիւնն առջի երեկուան յայտարարութեան Երեսփ. Ժողովոյն մէջ թէ տեղի չկայ կարծելու որ ռուս զօրաց Սէուլ հանուիլը նշանակէ թէ Ռուսիա կ'ուզէ գրաւել զՔորէա: Հետեւապէս, Անգլիոյ կողմէ այս մասին դիտողութիւն պիտի չուղղուի Ռուսիոյ: Անգլիա, Ֆրանսա և Միաց. Նահանգներն եւս իրենց դեսպանատուններուն պաշտպանութեան համար զօրք հանած են: Յայտնի է թէ Քորէայի ներքին վիճակն յոյժ խառնակ է, յորմէ հետէ Ճաբոնցիք քաշեցին հանեցին իրենց զօրքերը: Ծայրագոյն Արեւելեան խնդիրն անգամ մ'եւս այն կողմէ ծայր պիտի տայ անտարակոյս:

ԻՏԱԼԻԱ դրամի պէտք ունի՝ Հապէշաստանի պատերազմին յառաջ տանելու համար: Ելմտական և գանձային նախարարք՝ խելք խելքի տուած՝ օրինագիծ մը կը պատրաստեն՝ 300 միլիոն Ֆր.ի ներքին փոխառութեան մը համար:

ԻՌԼԱՆՏԱ.—Նախարարութիւնը մերժեց ընդհանուր ներումն Իռլանտայի «քաղաքական յանցաւորաց» համար, բացատրելով Խորհրդարանին մէջ թէ այդ անուամբ բանտարկեալ անձերուն գործած յանցանքները քաղաքական չէին, այլ հասարակ ոճրագործութեանց կարգին կը վերաբերէին:—Պ. Սէքստըն չընդունեց Իռլանտայի կուսակցապետի պաշտօնը: Բայց որովհետեւ Պ. Ճօն Տիլլոնի ընտրութիւնն աւելի ծանր դժուարութիւն կրնայ յառաջ բերել, կուսակցութեան զանազան հատուածք կը խնդրեն Պ. Սէքստընէ՝ Պ. Ճըսթին Մաքքարթիի յաջորդութիւնն ընդունիլ: Պ. Սէքստըն ձեռնասունն է հանգուցեալ Բառնէլի, որ զինք իռլանտական լրագրի մը խմբագրութեան մէջ անշուք վիճակէ մը հանելով, երեսփոխան ընտրել տուած էր, և Իռլանտայի քաղաքական անձնաւորութեանց մէջ երեւելի դիրքի մը հանելուն պատճառ եղած էր: Բայց Բառնէլի ծանօթ գայթակղութիւններէն ետքն, ամենէն մեծ թշնամին եղաւ նոյն ինքն Սէքստըն: Ամենէն պերճախօս երեսփոխանն է Իռլանտացիներուն մէջ, որք արդէն իրենց պերճախօսութեամբ համբաւաւոր են: Բայց իրենց կելտական դիւրագրգիռ առատախօսութիւնն աւելի գաղղիական քան անգլիական հանդարտութեան ճիգերն կը վերաբերի:

ՌՈՒՍԻԱ.— Զօր. Կուրքօ Փեդերսպուրկ կը մնայ մի քանի շաբաթէ հետէ, ուր զինուորական կարեւոր տնօրէնութիւններ կը ծրագրուին, և պատերազմական նախարարը կ'ուզէ ամենէն ձեռնհաս զօրապետներուն խորհուրդ հարցնել:

— Մոսքուայի մէջ բնակարանաց վարձքերն և կեանքի շատ մը պէտքեր սոսկալի սղած են՝ Թագադրութեան մեծ հանդէսին նախատեսութեամբ:

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ.— Շահն ընդունեց Զարին թագադրութեան ներկայ ըլլալու հրաւէրն, և իրեն հետ Փեդերսպուրկ պիտի տանի գահաժառանգն ալ, զոր այս առթիւ պիտի ներկայացնէ Ռուսիոյ Արքունեաց:

ՍԸՐ ՖԻԼԻՊ ՔԸՐՐԻ.—Լոնտոնէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Լորտ Սալզպըրի արձակուրդ տուած է Սըր Ֆիլիփ Քըրրիի՝ ինֆլուէնցայի հետեւանօք իւր ժամանակէ մ'ի վեր ենթակայ եղած տկարութիւնը կատարելապէս դարմանելու համար: Ասկէ առջի արձակուրդը շատ կարճ եղած էր: Աւելի երկար արձակուրդ մը կրնայ հիմնապէս օգտակար ըլլալ իրեն: Կը կարծուի թէ ի դարձին իւր հրաժարագիրը պիտի մատուցանէ:

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԼՈՒՐ ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԲԵՒԵՌԷՆ

ՓԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 16 Փետր.—Ռուս կառավարութիւնն անմիջական հրամաններ ղրկեց՝ հիւսիսի կողմն հետազօտութիւն ի գործ դնելու և Տքթ. Նանսէնի դարձին նկատմամբ տարածուած լուրն ստուգելու համար: Կը կարծուի թէ երկրախոյզը Նոր Սիպերիոյ կղզիները դարձած ըլլայ արդէն, և անոր լուր մը ղրկած:

ԼՈՆՏՈՆ, 16 Փետր.—Արխանկէլի անգլ. դեր-հիւպատոսը կը հեռագրէ Ֆորէյն Օֆիսին թէ Նանսէնի Հիւսիսային Բեւեռէն վերադարձած ըլլալը ծանուցուած է այս քաղաքին մէջ:

ՍԹՈՔՀՈԼՄ.—Շուէտի կառավարութիւնը դէպ ի հիւսիս հրաման ղրկեց՝ ամեն փութաջանութեամբ ստուգելու համար թէ ճի՞շդ է որ Նանսէն կամ իւր մարդոցմէն մէկը դարձած ըլլայ Սառուցեալ Ովկիանոսի մօտակայ կղզիները:

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիոյ Աշխարհագրական Ընկերութիւնը Տքթ. Նանսէնի հետ պայմանադրութիւն ունէր որ ի դարձին Բեւեռային արշաւանքէն՝ առաջին լուրը Նանսէն Լոնտոն պիտի ղրկէր Աշխարհագրական Ընկերութեան: Ընկերութիւնը ցարդ ո՛չ մէկ կողմէ լուր ստացաւ:

* *

ՊՈՒԼՂԱՐԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՍՈՖԻԱ, 17.—Այն կէս միլիոն Ֆր.ը զոր Սուլթանն յատկացուց Պորիս իշխանին՝ Պուլկարիոյ Ազգային Պանքան գրուեցաւ, որպէս զի բաղադրեալ շահով մանուկ իշխանին տրամադրութեան ներքեւ դրուի երբ չափահաս ըլլայ:

—Պորիս իշխան ի մօտոյ իւր մօր քով պիտի տարուի Նիս, ուր կը գտնուի Մարի Լուիզ իշխանուհին իւր երկրորդ որդւոյն Քիրիլ իշխանին հետ: Մարտ ամսոյ մէջ Ֆերտինանտ իշխան եւս հոն պիտի երթայ և ապա իշխանուհւոյն հետ Պուլկարիա պիտի դառնայ, ուստից իշխանն և իշխանուհին ի միասին Փեդերսպուրկ պիտի երթան, այնպէս որ ներկայ ըլլան Զարին թագադրութեան:

ՍՈՖԻԱ, 18.—Իրազեկ աղբերց մէջ կը հաւաստեն թէ իշխանին պաշտօնական ճանաչման խնդիրը լուծուած լմնցած է այլեւս:

* *

ԼՈՆՏՈՆ, 18.— Ֆրանսական խմբակ մը Չինաստանի առաջարկեց փոխառութիւն մը նոյն պայմաններով որով կնքուած էր ռուսաչինական փոխառութիւնը:

ՎԻԵՆՆԱ, 18.— Ֆրանց Յօզէֆ կայսր այցելեց Գերմանիոյ նախարարապետին, որ եկած էր իւր եղբօր յուղարկաւորութեան:

ՊԵՐԼԻՆ.—Քիլի ջրանցքին շահագործման ակնկալուածին չափ հասոյթ չտուաւ մինչեւ հիմա:

ԲՐԵՏՈՐԻԱ.— Նախագահ Քրիւկըր վարանոտ է Լոնտոն երթալու մասին, Պ. Ջէմպըրլէնի վերջին պաշտօնագրին հրատարակութենէն ի վեր դժգոհութեան պատճառ ունեցած ըլլալով: (Աւելի նոր հեռագրի մը նայելով՝ Լոնտոն պիտի չերթայ:)

Ներքին լուրեր

ՍՈՒՐՐԷԻ Հիւմայունը երէկ իրիկուն դէպ ի Պէյրութ ճամբայ հանուեցաւ՝ Մախսուսէի Սաֆաքէա շոգենաւով: Սուրրէ էմինի Ճէվատ պէյ ու իր հետեւորդք նոյն շոգենաւով մեկնեցան:

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆԸ.—Առջի օրը Բ. Դրան հաղորդուեցաւ կայս. Իրատէ մը, որ կը վաւերացնէ՝ Ելմտական Նախարարութեան ու Օսմ. Պանքային միջեւ կնքեալ պայմանագրութիւնն՝ ի մասին 3,200,000 ոսկւոյ փոխառութեան: Բ. Դուռը հաղորդեց զայն Օսմ. Պանքային:

ՔԱՐՌՈՓՆԵՐԸ.— Մաքսային վերատեսչութիւնը Բ. Դրան մատուցած է արդիւնքն այն խորհրդակցութեանց, զորս կը կատարէր՝ մայրաքաղաքիս քարափանց գործառնութիւններուն ինչպէս նաեւ թէ՛ վաճառականաց և թէ ընկերութեանց կողմէ եղած զեկոյցներուն նկատմամբ:

ՊԱՀԵՍՏԻ ԶՕՐՔԵՐ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայած է Պէյրութի նահանգին մէջ զէնքի տակ պահել Պէյրութի վաշտն, որ չորս հարիւր հոգիէ կը բաղկանայ, և Լաթաքիոյ վաշտն, որ ութ հարիւր հոգիէ կը բաղկանայ, իսկ միւս վաշտերը ցրուել: Պէյրութի կուսակալութիւնը, Ե. զօրաբանակի հրամանատարութեան կողմէ եղած զեկոյցի մը վրայ, հարկ եղածը գրած է որոց որ անկ է:

—Ուրֆայի պահեստի զօրաց վաշտն, անցեալ օր, Ուրֆայէն Հալէպ ժամաներ է:

ՍԵՐՊԻՈՅ Աղեքսանդր Թագաւորին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, յառաջիկայ շաբաթ օր, սերպիական դեսպանատան մէջ ընդունելութիւններ պիտի կատարուին և գոհաբանական աղօթքներ պիտի կարդացուին:

ՀԱՆՔ.—Պիղա գաւառին մէջ գտնուած արծաթախառն կապարի հանքի մը շահագործման համար մենաշնորհ տրուած է Էյուպ Սապրի էֆէնտիի:

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Կը յիշուի թէ Օսմանեան սահմանագլուխն անցնող պուլկար աւազակներէ անոնք, որք ձերբակալուած էին, Հալէպ ղրկուած էին՝ դատուելու համար: Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը հրամայած է որոց որ անկ է փութով կատարել անոնց դատաստանն և Գօսօվայի դատական պաշտօնէից կողմէ կատարուած քննութեանց տեղեկագիրը ղրկել նոյն դատարանին:

Պ. ՔԱՆՊՕՆ.—Ֆրանսական դեսպան Պ. Քանպօն, որուն Աղեքսանդրիա ուղեւորիլը ծանուցինք, Գահիրէ պիտի երթայ, ուր կը գտնուի Տիկին Քանպօն: Դեսպանը, որուն բացակայութիւնը երեք շաբաթէ չափ պիտի տեւէ, մայրաքաղաքս գալէ յետոյ Փարիզ պիտի երթայ:

Պ. Քանպօնի բացակայութեանը միջոցին գործակատարի պաշտօնը պիտի վարէ դեսպանատան խորհրդական Պ. տը լա Պուլինիէռ:

Պ. ՊԷՌԺԷ.—Հանրային Պարտուց վարչական ժողովոյ նախագահ Պ. Պէռժէ, որուն պաշտօնավարութեան հինգ տարուան պայմանաժամն աւարտած է, հրաժարական տուած է:

Պ. Պէռժէ, որ ֆրանսական դեսպանատան նախկին զինուորական կցորդն էր, մէկ քանի օրէն Ֆրանսա պիտի երթայ՝ բանակին մէջ իր պաշտօնը վերստանձնելու համար:

ՊՈՒԼԿԱՐԱՑ Էկզարք Աճեմ. Տ. Յօսիփ, որ Սօֆիա գացած էր՝ կատարելու Պորիս իշխանի օծումը, երէկ ճամբայ ելեր է մայրաքաղաքս դառնալու համար:

ՀԱՆՐԱՅԻՆ Պարտուց վարչութեան Յունուար ամսուան հասոյթն եղած է 72,175 ոսկի, որուն մէջ չէ Արեւելեան Ռումէլիի հարկը, և որուն Դեկտեմբերի ու Յունուարի մասնավճարները տակաւին հատուցուած չեն:

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ.—Սելանիկ-Կ. Պոլսոյ երկաթուղւոյ գծին շինութիւնն աւարտելու մօտ է և մէկ քանի ամսէն պիտի սկսի շահագործուիլ:

ԻՏԱԼԱԿԱՆ դեսպանատան առժամեայ առաջին քարտուղար կարգուած է տը Նօվէլլի կոմսը՝ փոխանակ Պ. Պօլլաթիի, որ իր հիւանդութենէն ապաքինելուն պէս արձակուրդով պիտի մեկնի: Տը Նօվէլլի կոմսն արդէն մայրաքաղաքս ժամանած է:

ՋՐՀԱՆԿԻՐ ԶՕՐՔԵՐ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայած է Սպարապետութեան և Ծովային նախարարութեան՝ հայթայթել ջրհանկիր զօրաց վաշտերուն բոլոր պէտքերը: Զէքէնի փաշա, հրամանատար նոյն վաշտերուն, առջի օրը նոյն պաշտօնատուններուն երթալով առ այդ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ:

ԳԱՀԻՐԷԻ սպանիական ընդհանուր հիւպատոս պիտի կարգուի Պ. Ֆ. Ռօեաս փոխանակ Պ. Ֆ. Հուէտքարի, որ հրաժարած է:

ՁԿԱՆ ԻՒՂ.—Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն, ըստ որոշման Պետական Խորհրդոյ, ծանուցած է Դատական Նախարարութեան՝ Պատժական Օրինաց տրամադրութեանց համաձայն պատժել այն անձերն, որք օտար նիւթերով խառնուած ձկան իւղեր կը ծախեն:

ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ՏՐԻՊՈԼԻՍՈՅ նախորդ Նաիպ փաստաբան Սէյիտ Մէհմէտ Ճէլալէտտին պէյ առջի գիշերը յանկարծամահ եղաւ:

ՍԻԿԱՌԷԹԻ ԹՈՒՂԹԵՐ.— Մոնիթէօռ կ'ըսէ թէ Պետական Խորհրդոյ անդամներէն Պաքը պէյի այն ծրագիրն, որով առաջարկուած էր սիկառէթի թուղթերու փաքէթներուն վրայ հինգ փարանոց դրոշմաթուղթ փակցնել՝ յայտարարելով որ ատկից տարեկան 350,000 ոսկւոյ հասոյթ մը պիտի գոյանայ, ամենէն աւելի կարեւորութիւն ստացած է՝ մատուցուած ուրիշ ծրագրերէն: Մոնիթէօռ կ'ըսէ որ եթէ այդ ծրագիրը գործադրութեան դրուի, կայս. կառավարութեան համար շահաւոր պիտի ըլլայ:

Իգտամ կ'ըսէ որ սիկառէթի թուղթերը եթէ դրոշմաթուղթի տրոց ենթակայ ըլլան, ծխախոտի Ռէժիին հասոյթը պիտի պակսի, որով կայս. կառավարութիւնն ալ որ շահակից է Ռէժիին, իր հասոյթներէն պիտի վնասէ:

ՌԱՄԱԶԱՆ.—Սելանիկի մէջ Ռամազանը ուրբաթ օրէն սկսեր է՝ Սկիւպէն եկած Շէրիի վճռագրոյ մը համաձայն:

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ պահականոցներու համար Մէնտիլօլ կ'առաջարկէ գործածել այն սայլակներն, որք կը ծառայեն արկածեալներու և վիրաւորեալներու փոխադրութեան: Այդ սայլակներ արդէն սկսած են գործածուիլ Գահիրէի մէջ:

ՍՈՒՐԻՈՅ պաշտօնաթերթին մէջ կը կարդանք թէ Կէրքի կառավարիչը ձերբակալել տուած է Եուսուֆ և Համտա անուն այն անձերն, որք անցեալ Սեպտեմբեր ամսուն այդ գաւառէն Երուսաղէմ վերադարձող անգլիացի երկու միսիոնարներու ուղեկիցներն առած էին: Կառավարիչն օրինաց տրամադրութիւնն ի գործ դրած է ամբաստանելեաց նկատմամբ:

ԼՕՏԷՄԻՇ գաւառակին մէջ (Այտըն) ժամանակէ մը ի վեր տիրող անասնոց հիւանդութիւնը բոլորովին անհետացեր է:

ՔԱՐԻՒՂ.—Կովկասի մէջ նորէն առատ ձիւն տեղալով երկաթուղւոյ ճամբաները գոցուեր են: Կը վախցուի թէ գարնան մեծ ողողումներ պատահին և հետեւաբար քարիւղի գինը նորէն վրայ դնէ:

ԽՈԼԵՐԱ. — Եգիպտոսի մէջ խոլերայի դէպքերն աստիճանաբար նուազելու վրայ են և օրական երկու-երեք դէպքեր կը պատահին: Աղեքսանդրիոյ մէջ մինչեւ Յունուար 25, խոլերաէ 28 դէպքեր ու 23 մահեր պատահեր են:

ՄՈՒՍՈՒԼԷՆ կը գրեն թէ նահանգին մէջ տեղացած յորդառատ անձրեւներէն բոլոր գետերն և մանաւանդ Տիգրիսն յորդելով մեծամեծ վնասներ հասուցեր են: Հեռագրական թելերն աւրուեր և երթեւեկութիւնք յապաղմանց ենթարկուեր են:

ՍՐԱՐԹՈՒԻ մէջ (Պոնտոս) վերջերս մէկ մետր բարձրութեամբ ձիւն տեղացեր է:

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութիւնն, եղած հարցման մը պատասխանելով, ծանուցած է թէ երկրագործական դրամատանց սնտուկներուն պաշտօնեայք չեն կրնար տասանորդի տուրք վարձել և կամ վարձակալներուն երաշխաւոր ըլլալ:

ՊՐՈՒՍԱՅԻ կուսակալութեան խնամատարութեանը ներքեւ գտնուած Չէքիրկէ անուն փոքր գիւղին մէջ երեւան հանուած հանքային ջուրի մը շահագործմանը համար մենաշնորհ խնդրած է բժիշկ Մաքրի էֆ.: Աղերսագրին առաջարկուած է այդ ջուրի աղբիւրին մօտ հիւանդանոցներ շինել և նոյն ջուրը շիշերու մէջ լեցնելով վաճառել՝ կայս. կառավարութեան հսկողութեանը ներքեւ:

ՍԷՐԷԶԻ մէջ, Յունուար 21ին, սաստիկ փոթորիկ մը ծագելով պատեր ու ծխնելոյզներ փլեր են, սակայն մարդու կորուստ չէ պատահեր:

ՊԱՂՏԱՏԻ նահանգին ոստիկան-զինուորաց նորընտիր հրամանատար Օսման փաշա իր նախորդ պաշտօնատեղիէն՝ Մուսուլէն Պաղտատ ժամաներ է:

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանն, երէկ, դատեց Թորոս անուն անձն, որ ի Ղալաթիա Հայոց Եկեղեցւոյն փողոցին մէջ Արտաշէս անուն անձն սպաննած էր: Թորոս դատապարտուեցաւ տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան:

ՏԷՅԷ ՓԱՇԱ.—Ուրֆայի նորընտիր կառավարիչ Տէյէ փաշա մինչեւ որ իր պաշտօնատեղին ժամանէ, կայս. թիկնապահ Ահմէտ Լութֆի փաշա, որ Ուրֆա կը գտնուի, փոխանորդաբար պիտի վարէ այդ պաշտօնը:

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՅ.—Իզմիրէն կը գրեն թէ Հաճի Խաս Գատըն անուն կին մը կ'ապրի հարիւր հինգ տարեկան: Այդ կին ամեն օր երկու ժամու ճամբայ հետիոտն կ'երթայ եղեր:

ՍԻՒԼԷՅՄԱՆԻԷԻ գաւառին (Մուսուլ) կեդրոնին շուկային մէջ երկու խանութներ փլչելով, տասը մարդեր փլատակներուն տակ մնացեր են: Ասոնց եօթն ազատեր ու երեքը մեռեր են:

ՊԷՐՈՒԹԻ մէջ, անցեալ շաբթուն, ֆրանսական հպատակ վաճառականի մը վաճառատունը գող մտնելով, դրամարկղը խորտակեր և քառասուն հազար ղրուշի չափ դրամ և այլն գողցեր է:

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Անցեալ օր, ի Ղալաթիա Քարանթինա փողոց մորթի վաճառականի մը խանութէ գողեր մտնելով դրամ և այլն գողցած էին: Ոստիկանութիւնը, նկատելով որ դուրսէն մարդ մտնելու անկարելիութիւն կայ, իբրեւ կասկածելի ձերբակալած է անինկապահ Սրվագյի Երեմեան և նոյն վաճառատունը պառկող Յովհաննէս, Գալուստ և Յովհաննէս անուն բեռնակիրները:

—Անցեալ գիշեր Խալիլար խանի մէջ պատահած գողութեան համար ալ նոյն խանին պահապաններէն բեռնակիր Առաքել իբրեւ կասկածելի ձերբակալուած է:

ԳԱՎԱԼԱՅԷՆ կը գրեն թէ անկից մինչեւ Տրամա երկաթուղւոյ գիծ մը պիտի շինուի:

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Կայս. Դիտարանը տեղեկութիւն ստացած է թէ, ամսոյս 4ին ու 5ին, երկրաշարժի երկու զօրաւոր ցնցումներ զգացուեր են Մալաթիայի մէջ: Արկած չէ պատահած:

ԻԶՄԻՐԷՆ կը հաղորդեն հետեւեալ կրակին դէպքն, որ գործուած է անցեալ շաբթու Վուրլայի Թաղին մէջ: Իրիկուան ժամ 3ին մօտ եւրոպական տարազ կրող երիտասարդ մը գինետուն մը մտեր է, զոր կը վարէին Ժորժ ու Թէօտոր անուն երկու եղբայրներ: Երիտասարդը երկու գաւաթ օղի խմելէ յետոյ ստակը վճարեր ու մեկնելու պահուն խանութին մէջ գտնուող տղայ մը, որ Ժորժի զաւակն էր, հարցուցեր է թէ կը ճանչնա՞յ Ժորժը: Տղան ալ ցոյց տուեր է իր հայրը, որ խանութին խորը տակառ մը տեղաւորելու կզբաղէր: Երիտասարդը հոս դառնալով անմիջապէս Ժորժի վրայ յարձակեր և առանց ժամանակ տալու դաշոյնի հինգ հարուածներ տուեր է անոր: Փախչելու պահուն միւս եղբայրը Թէօտոր դէմ ելեր և ուզեր է արգիլել, սակայն չարագործը ատրճանակի հարուածով մը զայն ալ տապալեր է և մէկ ձեռքը դաշոյն ու միւսը ատրճանակ փախեր է: Ոստիկանութիւնը խուզարկութեանց ձեռնարկեր է զայն ձերբակալելու համար:

ԹՕՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿ.

Էքօ շոգենաւ, նաւապետ Ուաթսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասաւ:

Մուռիլլօ շոգենաւը, նաւապետ Թրայ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 18ին և Մարտ 2ին հոս կ'սպասուի:

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՏԱԴՐԻՉՆԵՐՈՒ

Ֆրանսայի արտադրողներու Ընկերութիւնը անցեալ շաբաթ, իրիկուան ժամը չորսին, կատարեց իր Կ. Պոլսոյ վաճառատանց բացումը:

Կէս օրէն յետոյ ժամը 1էն սկսեալ հոծ բազմութիւն մը կը կենար մուտքի դրան առջեւ և ժամը 3ին երթեւեկութիւնը կը դժուարանար Բերայի Մեծ փողոցին այդ տեղին վրայ:

Ժամը ճիշդ 4ին, օգնական հիւպատոս Պ. Կու, ներկայացուցիչ ֆրանսական դեսպան Պ. Քանպօնի, վաճառատուն մտաւ ուր զինքը կանխած էին Ֆրանսական գաղթականութեան բազմաթիւ անդամներ:

Մանաւանդ աչքի կը զարնէ զարդարանաց յօրինուածն ու մասերու կարգադրութիւնը: Այս վաճառատուններ հաստատուած են Փարիզի մեծ վաճառատանց՝ ինչպէս Ֆէլիքս Բօթէնի և Լա Մէնաժէրի օրինակին համաձայն:

Ճաշասեղանը պատրաստուած է սրահներէն մէկուն մէջ ու զարդարուած ծաղկանց, ֆրանսական և ռուսական դրօշներով:

Ֆրանսայի ներկայացուցիչը ընդունուեցաւ ֆրանսական առեւտրական սենեկին քարտուղար Պ. Ժիրօի կողմէ, ընկերութեան ընդհանուր քննիչը, որ հետեւեալ ճառն արտասանեց.

Պարոններ, անշուշտ ձեր բաղձանաց գոհացում կուտամ գաւաթ պարպելով մեր պատուական դեսպանին Պ. Քանպօնի կենացը, որ այնքան կատարեալ կերպով գիտցաւ գրաւել ամբողջ գաղթականութեան մեծարանք ու սէրը:

Նմանապէս կը խմեմ մեր սիրելի ընդհ. հիւպատոս Պ. Կոզէի կենացը, որուն բացակայութիւնը ցաւ կը պատճառէ, և մեր օգնական հիւպատոս Պ. Կուի կենացը, որուն շնորհակալութիւն կը յայտնեմ յանուն Ֆրանսայի արտադրողներու Ընկերութեան, բարեհաճած ըլլալով իր ներկայութեամբ աւելցնել այս փոքր հանդէսին փայլը:

Հիմա պարտիմ մէկ քանի բացատրութիւններ տալ ձեզի: Անշուշտ վաճառատան մը սկզբնաւորութիւնը, ըլլայ ֆրանսական, չի վերցուներ հանդիսաւոր բացում մը և մենք անտարակոյս տեղերնիս չը պիտի շարժէինք եթէ չառնէինք ծախելու կարգ, պանիր և սանիր՝ նոյն իսկ ազգային: Բայց կը խնդրեմ ձենէ որ մեր ապակեգարաններուն մէջէն նայիք հետաքրքրաշարժ այն փորձը զոր կը ներկայացնէ հաստատութիւնն մեր ընկերութեան որուն համար համակրական ցոյց մը խնդրած ենք ձենէ, զոր կը գտնենք ձեր ներկայութեանը մէջ և շնորհակալ ենք:

Պարոններ, գիտէք թէ Ֆրանսա առեւտրական տեսակէտով Թուրքիոյ մէջ չի բռներ այն տեղը որուն իրաւունք կուտան իրեն քանիցս դարաւոր բարեկամութիւնը որ զայն կը կապէ այս երկրին հետ, մեր լեզուին ծաւալումը կայսրութեան մէջ և մեր առեւտրական յարաբերութիւններուն հնութիւնը օսմանցիներուն հետ:

Այս ստորադասութեան պատճառները բազմաթիւ են: Աղէկ գիտէք զանոնք, ուստի չեմ մանրամասներ:

Գլխաւոր պատճառն է նախաձեռնութեան պակասը որ դժբախտաբար կը յատկանշէ գրեթէ բոլոր մեր արհեստագէտներն ու մեր վաճառականները:

Արդ, Ֆրանսայի արտադրողներուն Ընկերութիւնը ծնած է — և այս է իր արժանիքը — անհատական նախաձեռնութենէ. արդիւնքն է մայրաքաղաքին կարգ մը արտադրողներու խմբումին, որոնք առանց կառավարութեան օժանդակութեան, որոշեցին գալ իրենց բերքերն ուղղակի ծախել այս երկրին սպառողներուն:

Ուստի արժանի են քաջալերութեան: Ընկերութիւնը կը սկսի ուտելիքէ և առտնին նիւթերէ, վասնզի Ֆրանսա անմրցելի է այն նիւթերու մասին, որոնք միշտ կը սպառին: Բայց Ֆրանսայի արտադրողները մտադիր են իրենց գործին շրջանակն ընդարձակել ուրիշ նիւթերով ալ, երբ առիթն յարմար տեսնեն:

Արտադրողներու խմբումին առաջին գաղափարն ունեցաւ Ֆրանսական առեւտրական Սենեակը, ասոր համար է որ ես այսօր ընկերութիւնը կը ներկայացնեմ:

Որպէսզի չամբաստանեն մեզ թէ կը պաշտենք ինչ որ ջախջախեցինք, պարտիմ դիտել տալ ձեզ թէ Ֆրանսայի արտադրողները առեւտրական գործակալութիւն մը չեն ներկայացուներ, այնպիսիներէն մին այն կէս պաշտօնական հաստատութիւններէն զորս պետութիւնը կը պաշտպանէ ու կը նպաստաւորէ, որոնց հաստատութեան դէմ մենք միշտ բողոքած ենք. ինչպէս ըսի, այս ընկերութիւնը անհատական ջանքերու հաւաքում մ'է ազատօրէն կազմուած և այս պատճառաւ չհենկան է, ու յաջողութեան բազմաթիւ հաւանականութիւններ կը ներկայացնէ:

Գաղափարներու աւելի գործնական շարքի մը անցնելով, պարտիմ վստահեցնել ձեզ թէ ֆրանսական մտօք կազմակերպուած այս վաճառատուններ իրենց ամեն ճիգը պիտի թափեն արժանանալու համար կրկին իրենց վաճառանիշին վրայ գտնուող երեք գոյները: Հանգամանէ պայմաններով յարդարուած են, պաշտօնեաները զորս կը տեսնէք իրենց տեղը, ամենակատարեալ կենցաղագիտութիւն պիտի ունենան, վերջապէս ամեն բան կանոնիկ վաճառելու դրութիւնը թոյլ պիտի տայ շատ զեղչեալ գիներ հաստատելու:

Ֆրանսայի արտադրողներու Ընկերութիւնը մեծագոյն մասամբ պիտի վաճառէ ֆրանսական առաջնակարգ նիւթեր, որոնց կշիռները շատ ճիշդ պիտի ըլլան միշտ: Իր յաճախորդներուն սովորութիւնները չփոխելու համար—սովորութիւնը այնքան մեծ զօրութիւն ունի—անոնց տրամադրութեան ներքեւ պիտի դնէ փոքր մաս մը տեղական և նոյն իսկ օտար արտադրութիւններու, զորս սովոր են գնելու։

Ֆրանսական բերքերու քով այս նիւթերուն ներկայութիւնը օգտակար միայն կրնայ ըլլալ առաջիններուն։

Այս վաճառատանց տնօրէնութիւնը յանձնուած է մեր հայրենակիցներէ մէկուն, որուն անունը պատուաւորապէս ծանօթ է ի Կ. Պոլիս, Պ. Ժ. Շերէրի. տեղւոյ մասին ունեցած ծանօթութիւնը և իր գործունէութիւնը հզօրապէս պիտի նպաստեն ընկերութեան յաջողութեանը։ Իրեն պիտի աջակցի ֆրանսական խմբակ մը որ իր գործը պիտի դիւրացնէ և որուն մէջ կը գտնուի Պ. Սեյլէ, որ Փարիզի Ֆէլիքս Բօտէն մեծ վաճառատունէն եկած է։

Այս արագ բացատրութիւնը չեմ կրնար վերջացնել առանց շնորհակալութիւններ ուղղելու Պ. Պէկեանի, Ֆրանսայի բարեկամ մը որ հզօրապէս նպաստեց ընկերութեան հաստատման—որուն վարչական խորհրդին անդամ է—դրամագլուխներն ի Փարիզ հաւաքելով։ Պ. Պէկեան ծառայութիւններ մատոյց մեզի և պիտի մատուցանէ տակաւին։

Նմանապէս մեր երախտագիտութիւնն յայտնելու եմ վարչական խորհրդին որ իր ամեն ջանքը թափեց՝ ընկերութիւնը դնելու համար պատշաճ հիմերու վրայ և իր պատուարժան նախագահին, պարոն Շալիւմօի, որուն շնորհաւորութիւններ կուղղեմ, այն բարձր պատուին—Մէճիտիէի պատուանշանին—համար որ իրեն շնորհուեցաւ։

Պարոն Շերէր նշաններ կընէ ինծի։ Կը բացատրեմ զանոնք խնդրելով ձենէ որ Ֆրանսայի արտադրողներու Ընկերութեան յաճախորդն ըլլաք։ Այս խնդիրքով պիտի փակեմ իմ երկար ճառս։

Թոյլ տուէք սակայն բաժակ մը եւս պարպելու որուն ամենքդ ալ պիտի հաւանիք. կը խմեմ Ֆրանսայի համար։

Այս ճառ բազմաթիւ ծափահարութիւններով ընդունուեցաւ։

Պ. Կու ինքն ալ ոտքի կ'ելլայ, և սիրուն ճառով մը շնորհակալ կ'ըլլայ Պ. Ժիրօի՝ իր յայտնած ջանքերուն համ բ. ինչպէս նաեւ Պ. Պէկեանի՝ ցուցուցած յարատեւութեանը համար, որպէս զի դիւրանայ ֆրանսական առեւտուրին զարգացումը Արեւելքի մէջ, և Ֆրանսայի նկատմամբ տածած համակրանքին համար։»

Պ. Կու յայս յայտնելով թէ Կ. Պոլսոյ վաճառատան գործերուն յաջողութիւնը պիտի քաջալերէ Ֆրանսայի արտադրողներու ընկերութիւնը ընդարձակել իր յարաբերութիւններն յաւելուլ, կը պարպէ գաւաթը Ֆրանսայի համար և ի պատիւ ընկերութեան։

Այս ճառ ներկայներուն կողմէ ծափահարութիւններով ընդունուեցաւ։

Պ. Շերէր, վաճառատան տնօրէնը, բաժակ կ'առաջարկէ Վեհ. Սուլթանին կենացը, որուն երկրին մէջ այնքան համակրելի ասպնջականութիւն կը գտնէ։ Նոր ծափահարութիւններ։

Պ. Պէկեան, ի դիմաց վարչական խորհրդին, շնորհակալութիւն կը յայտնէ ներկաներուն՝ պատասխանած ըլլալնուն Ընկերութեան հրաւէրին և գաւաթը կը պարպէ Ֆրանսայի բարգաւաճութեանն ու ապագային համար։

Ներկայից մէջ կը նշմարուէին. Պ. Պ. Սեյլէ, տնօրէն Ջուրի ընկերութեան, առաջին պատուիրակ ֆրանսական ազգին. Պարոն տը Վանտէօվր, անձնուէր նախագահն Ալլիանս Ֆրանսէզի. Լազարիստներու մեծաւորին ներկայացուցիչը, Կ. Պոլսոյ բոլոր քրիստոնեայ վարժարաններուն տնօրէնները, հայ-հռոմէականաց Պատրիարքին ներկայացուցիչ Տ. Ալէմշահ, Սիլվէն Միլ, նախկին պատուիրակ ֆրանսական գաղթականութեան Վիթալիս փաշա, ֆրանսական առեւտրական սենեկին նախագահ Պ. Թուգըրի, Պ. Պ. Ակուադինի, Օգիէռ, Վիթալ Քիւինէ, Մարսէլ Քիւինէ, Շէյ, Տանէլ-Տիւբլան, Տալու, Տալմա, Կօտէլքի, Օբթավ Ժիրօ, Լաքռուա, Մէյրան, Հէննի, Մօնիէ, Վէրտու, և ֆրանսական գաղթականութեան ուրիշ շատ մը երեւելիները։

Բոլոր ներկայք իրենց եղած սիրալիր ընդունելութենէն քաղցր յիշատակ մը տարին։

Լաւագոյն յաջողութիւն կը մաղթենք այս ձեռնարկին, յաջողութիւն որուն արժանի է ամեն նկատմամբ։

Վաճառումն երկուշաբթիէն սկսած է։

Ա Զ Դ

Կը ծանուցանեմ արգոյ հայ հասարակութեան թէ [illegible] նպաստելու համար ազգային դաստիարակութեան, այսուհետեւ գլխաւորաբար տուներու մէջ մասնաւոր դասեր ալ պիտի աւանդեմ Զափագիտութեան՝ իր խառն եւ զուտ (mixte et pure) բոլոր ճիւղերով՝ մինչեւ համալսարանի բարձրագոյն աստիճան։ Ինչպէս նաեւ պատմութիւն, Աշխարհագրութիւն, Իրագիտութիւն, բնական գիտութիւններ, հին եւ Նոր Հայերէն, Ֆռանսերէն եւ Թուրքերէն տարրական կամ երկրորդական վարժարանաց համապատասխան աստիճան։

Այս առթիւ յիշել կուտամ թէ մեր իգական սեռը՝ որ ներկայացուցիչներ ունի գրականութեան, բժշկութեան եւ նոյն իսկ իրաւագիտութեան մէջ, հետեւող մը չէ ունեցած մաթեմաթիքական ուսմանց բարձրագոյն ճիւղերուն, անշուշտ շատ ուրախ պիտի ըլլամ եթէ հազարաւոր աշակերտուհիներուս մէջ թուեմ նաեւ բարձրագոյն մաթեմաթիք գիտցողներ։

Ուսանիլ փափաքողք կրնան դիմել Գատըգէօյի Արամեան վարժարանը, Ղալաթիա՝ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին, Միաց. Ընկ. գրասենեակը եւ կամ Պոլիս Պահճէ գափու Խօրասանճեան եղբարց վաճառատունը։ 434 18—30

ՍՐՈՒԱՆԴ Կ. ԳԱՐԹԱԼԵԱՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Միւշիրութեան աստիճան տրուեցաւ Ֆէրիգ Էտհէմ փաշայի, որ պաշտօնով Զէյթուն կը գտնուի։

Պիկրատի օսմանեան հիւպատոս անուանեցաւ տեղւոյն օսմանեան դեսպանատան երրորդ քարտուղար Թալիփ պէյ։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Պոլսոյ Դատաւոր Իպրահիմ Էտհէմ էֆէնտիի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ

Հետեւեալ Պաշտօնական Զեկուցումը հաղորդուած է ի հրատարակութիւն.

«Փետրուար 6 Թուականաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ուղղեալ հեռագիր ծանուցած են թէ Մուսուլի, Ատանայի, Խարբերդի, Սըվազի, Գասթէմունիի, Գօնիայի, Վանայ, Էրզրումի, Տիարպէքիրի, Հալէպի, Տրապիզոնի, Պիթլիսի, Էնկիւրիի և Պրուսայի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։»

ՄԵԾ ՍԻՐՏ ՄԸ

Ինք գաւառացի ըլլալով, գաւառացիներու պատիւն նախանձախնդիր էր. «Ինձմէ առաջ շատեր եկեր գացեր են, շատե՛ր մրցանակ շահեր, ե՞ս պիտի ըլլամ անոնց անունին արատ բերող. չէ՛, չարաչա՛ր պիտի աշխատիմ» կ'ըսէր և անդադրում կ'աշխատէր, գլուխը կախ, ճրագին առջև, մինչեւ լոյս, և քանի կը խժար կանթեղին պատրոյգը՝ իր ալ կեանքը կը հատնէր անոր մէկ մի պլպլուքին ու մաշումին հետ։

Գիշեր մը, լամբին մէջ իւղ չէր մնար, լոյսը տակաւ կը նուազէր, և կը կարծէր ինք որ կանուխ կ'սպառէր ան. մօրէն չանցուց բնաւ որ ժամը արդէն ութ զարկած էր, և սրտնեղեցաւ. «անիծա՛ծ» պոռաց, բայց ճրագը չի հնազանդելով բը՛ֆֆ, մարեցաւ։

Առտուն կանո՛ւխ, շա՛տ կանուխ ելաւ քունէն. արշալոյսը նոր կ'սկսէր ճերմկիլ և իր կաթնորակ մշուշը ծաւալել չորս դին քիչ մը ետք դեռ չի ծնած արեւուն յուսափիլուր ճառագայթներու բեկբեկումովը սկսաւ կարմրիլ։ Իր ալ բնատութեան դալկութիւնը հետզհետէ կ'առոյգանար։ Երբեք ժամու անքաւական հանգիստէ մը ետք Տիրան աշխատութիւնը ձեռք առաւ։

Հին, մութ խանի մը անկիւնը ներքնայարկ սենեակի մը մէջ կը բնակէր, աւելի ճիշդ կը հատնէր։ Աշխատութեան ժամերը հակառակորդ մը կունենան անպատճառ, ասոր համար է աղա, որ մերթ անուշ կը թուի ան և մերթ դժուարին, յուսահատեցուցիչ։ Խանի բռնակիրներուն հոծ խումբը իրիկուները ժողվուած կը խօսակցէին, կ'աղմկէին, որո՞ւն հոգն էր որ պատանի մը կայ պիտի աշխատի, դաս պիտի պատրաստէ։

Տափակ քսակին երկայն կապերը այդ մութ խուցին փոշոտ սիւներուն կապած էին զինք. չէր կրնար ելլել, երթալ ուրիշ տեղ փնտռել լռութիւն, անդորրութիւն։ Այս հալումալ վիճակը քի՛չ էր իրեն, քի՛չ էին անքուն մնացած երկայն գիշերներու խռովքը, դասակիցներուն հետ մրցելու համար կրած սիրելի նեղութիւնները։

Ժամանակ մը դէմ դրաւ ուսանողի կեանքին զրկանքներուն, անմեղ ու փոփոխ վիճակի դառնութիւններուն, բայց երբ այն տարուան քննութեան մէջ աղէկ պարգեւ մը չըստացաւ սրտին ցաւ ազդեց, ուստի միտքը փոխեց։

«Հարուստի մը տուն ջրկիր կը մտնեմ, ըսաւ, ինչ վարձք որ տան՝ անով կը բաւականանամ, սեղանի փշրանքով կը կերակրուիմ ու փայտնոցը կը պառկիմ, ահա այսպէս կ'ապրիմ քիչ մը ատեն։»

Կը խաբուէր Տիրան. բայց ո՞վ պիտի զգացնէր, խորհուրդ տուող մէկը չունէր, փորձը պիտի խրատէր զինք։ Բամծին պէս ըրաւ, առտու իրիկուն ջուր պիտի կրէր, բզուկ բժիկ պիտի լեցնէր, ու անկէ ետք պիտի պատրաստէր դասերը հանդարտ սրտով ու մտքով.—փոխարէ՛ն—առտուները քիչ մը պանիր հաց, երբեմն թէյ մը, և իրիկունները ինչ որ գտնէր, ինչ որ տային իրեն, անտրտունջ պիտի գոհանար։

Տիրան գոյքերը փոխադրեց փայտնոցը, ու այն օրէն սկսաւ ջուրը կրել, տանը սպասուհին «հանգստացայ» կ'ըսէր, ու ինքզինքը տանտիրուհի մը կը կարծէր ալ։ Նոր ծառայ մը երկու տէր ունի, մէկը՝ տիկինը, իսկ միւսը՝ աղջի սպասուհին։

Երբ Տիրան աշխատութեան կը ձեռնարկէր, սպասուհին է կը պոռայ. «Տիրա՛ն, ջուր մը բեր»։ Տիրան կը վազէ վար, դոյլերը երկու ձեռքէն կախ՝ աղբիւր կ'երթայ որ կէս ժամ հեռու էր տունէն, և լեցնելով՝ դժուարութեամբ կը դառնայ տուն։

«Ջուր բերողը գտանք ա՛լ» կ'ըսէր սպասուհին ու գրեթէ կը մխէր, Տիրան մտածեց որ ասոր վերջը չի գար եթէ նոյն իսկ դպրոցը ձգէ ու միշտ ջուր կրէ, ուստի խուլ ընդդիմութիւններ կ'ընէր միրթ։ Օր մը երկու անգամ կրկնել տուաւ «Տիրա՛ն, ջո՛ւր բեր», ինք սուտ խուլ եղաւ։

Երրորդ անգամ տիկինը՝ ինք եկաւ և սկսաւ պոռչտալ. կինները բարձր ձայնով խօսելու առիթ մը կը փնտռեն միշտ։

Տիրան դուրս ելաւ դարձեալ և բարկութենէն լալով աղբիւր գնաց։ Սպասուհին դրան ետեւ կծկըտած անոր դարձին կը սպասէր, ունենկրելու թէ Տիրան բան մը պիտի մռլտա՞յ, տրտունջի նշաններ ցոյց պիտի տա՞յ. խօսք ալ լսեց, կը հեկեկար, բայց խօսք մը չէր հաներ բերնէն. դուռը զարկաւ որ սովորականէն աւելի շուտ բացուեցաւ. սպասուհին ծիծաղելով, «Տիրա՛նս, կը տեսնե՞ս թէ որքան փոյթ կը տանիմ քեզի, որպէս զի ժամանակ չի կորսնցնես. ահա շատ շուտ բացի դուռը, ել՛ հիմա աշխատէ» ըսաւ, և դոյլերը ձեռքէն առաւ. Տիրան ձայն չի հանեց ու սրտմտութիւնը ծածկել ջանալով դողդղացող ձայնով մը «շնորհակալ եմ» պատասխանեց ու ներս անցաւ։

Սպասուհին՝ չըզակրատ և սատանորդի կին մը՝ որ գիտէր նաեւ ամէն չարութիւն գործել, անհոգ ու դանդաղ շարժումով մը կերթար, մէկ մ'ալ ձախ ձեռքէն ծղեց դոյլը և ջուրը թափեցաւ։

Այս միջադէպը սուղի նստաւ սակայն։ Որո՞ւ, գիտէ՞ք, Տիրանի՞ն։

Սպասուհին՝ Մաննիկ, 23 տարեկան, տունիմայց բան մ'էր, երբ որ յոգնէր ու կարմրէր, քիչ մը կրնայիր գուշակել որ այդ տարիները ունի, եթէ ոչ, ուրիշ ատեն 35ը անցուկ մէկն է պիտի ըսէիր, երբ տեսնէիր։

Մինչեւ այս տարիքը, մէկը ձեռքը խնդրած չէր, և իր ծնողքին աղքատութեան համար ալ տասը տարու հասակին ստիպուած էր սպասուհի ըլլալ այդ տան մէջ, ուր Տիրան հինգ տարի ետք ջրկիր պիտի մտնէր։

Տիրան 19—20 տարեկանին մէջտեղն էր։ Մաննիկ ետեւէն առջեւէն կը պտըտէր և երբ անտարբեր գտնուէր կամաց մը կը ծանրանար, տիրուհիի կերպարանքով կը ծախէր ինքզինքը, և խորխուտ քալուածքով մը կ'առանձնանար սենեակը, հոն կնոջական թոյնը կը պատրաստէր իր սըրտին մէջ։

Այսպիսի բան մը եղած էր այն օրերը և ուզած էր պզտիկ վրէժ մը լուծել անկէ, անոր հասկցնելու իր զօրութիւնը։

Տիրուհին աղէկ բռնած էր զինքը և պարծանքով կը պատմէր ամեն տեղ «Մաննիկը հաւատարիմ է... Մաննիկը մէկ հատիկ է.—ինչո՞ւ.—օր մը անզգուշութեամբ հայելի մը կոտրեր էր. հայելին անթիւք բան մըն էր. ես շատ բարկացայ ու զինքը դուրս պիտի ընէի, բայց անիկա խոստովանեցաւ իր յանցանքը, առանց փորձեր ընելու ուրիշին վրայ դնելու. ես ուղղասէր մարդերը շատ կը սիրեմ, այս է ահա անոր հաւատարմութիւնը, որ ամեն մարդու քով չի գտնուիր, յանդիմանութիւն մ'ընես տասը տարեկան տղու մը պէս կը չըկնի, ճիկ չհանէր, այս ալ անոր պարկեշտութիւնն է.» այս պատճառներով ահա սիրուած էր իր տիրուհիէն, ուստի եթէ սուտ ալ խօսէր, իրաւի տեղ կ'անցնէր։ Անձնական միջնոցի մը խոստովանութիւնը շատ մը մեծ յանցանքներն հեշտութեամբ գործել կուտայ։

Պատմենք թէ ինչպէս։

Օր մը, Մաննիկ Տիրանին բան մը հասկցնել ուզեր էր, շըզակրատելով աւելի քան պատմելով, թէ՛ ինք սիրելին, վըստահելին էր իր տիրուհիին, թէ՛ շատ մը երիտասարդներ ձեռքը կը խնդրէին ու ինք կը մերժէր, վասն զի իրեն արժանաւոր մը չէր գտներ։ Ցեղեններ ալ ունին իրենց մխիթարութիւն մը. ինքզինքնին գիգանի կարծելն է այն։ Սակայն Տիրան դասերովը զբաղած՝ ուշադրութիւն չէր դարձներ անոր սուտ ու մուտ լփռտուքին, զանի բան տեղ դրած չէր։ Կնոջ սիրտը շատ կը վիրաւորուի ու առանց վրէժխնդրութեան չի հանգչիր։ Ահա այս պատճառով ցաւը սրտէն չելաւ երկար ժամանակ, այսինքն ամիս մը, և ջուրը թափելով կուզէր վիճակ մը հանել տան մէջ ու Տիրանէն վրէժը լուծել։

Ջուրի պէտք կար դարձեալ, ուստի ջուրը թափելէն հազիւ հինգ վայրկեան ետք Տիրանին կանչեց, երիտասարդը զարմացաւ, և ինչ՝ որ շատ կը լսէր քիչ կը խօսէր, համբերութիւնը հատած հարցուց. «Ինչ եղաւ այնքան ջուրը, դեռ հիմա բերի»։

—Շ՛ուտ, շ՛ուտ, ճլնկեց Մաննիկ, ջուր չիկայ, հայտէ նայիմ։

Տիրան դեռ կ'ուշանար և բանէ մը տեղեկութիւն չունէր, չէր գիտեր որ ջուրը թափուած էր և տեղը անյայտացած, և երբ ոտքի ելաւ վար իջնելու, Տիրուհին պոռաց, «Հայտէ նայիմ, դեռ կը տնտնա՞ս»։

—Հիմա բերի, կմկմաց Տիրան, տարօրինակ տղու մը պէս. ձայնը հազիւ կը լըսուէր, այնքան կամաց։

—Լակոտ, գո՛րծդ ինչ է հոս, ծրի հաց չեն կերցներ մարդուն, ջուր պիտի բերես որչափ որ պէտք ըլլայ։

—Երկու ժամէ հոգիս կելլայ, ջուր չիկայ, բան չիկայ, լղրճկաէ կեցեր, աս մանչը չեկած ես իմ գործիս տէր էի, հիմա աղջինէն աւելի խեղճ կըլլամ կոր, ամեն օր ամէն ամանծ ջուր բեր պիտի պօռամ, սիրտ հատցնես, մարդ բսելու կը խփնի. երեսը կը ծռէ, կ'ըսես չըլլար, չըղփաղփեց Մաննիկ ձայնը դողդղացնելով և կարծել տալով որ կուլայ։

—Շ՛ուտ, ըսաւ Տիրանին ու ապտակ մը կպցուց երեսին։

Տիրան ձայն չի հանեց, բայց սրտէն կուլար, և դոյլերը առաւ դէպ աղբիւր մեկնելու։ Կ'երթա՛ր ու կը մտածէ՛ր, օ՛հ, դպրոցական արժանապատուութիւնը վիրաւորուած, կինկէ մը ծեծուած էր, կնոջ մը ձեռքը ելնալ, մատակ առիւծ մը ձեռք ելնալ է, կորսուի՛լ է, կը խորհրդածէր։ Զէր համբերեր ա՛լ, բայց ուսման սէրը իրեն այնքան ստրկութիւն յանձն առնել կուտար, որ լռեց, և կ'երթար կուզար ամէն օր հլու-հնազանդ։

Խ. ՍՄԲԱՏ

(Մնացեալը յաջորդ Բ-ով)։

ՏՕՔԹ. ՇԻՐԻՆԵԱՆ

ԲԺԻՇԿ, ՎԻՐԱԲՈՅԺ ԵՒ ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

Վկայեալ Ֆիլատելֆիոյ եւ Նիւ Եորքի համալսարաններէն, երեք տարի հիւանդանոցաց մէջ ծառայած, յետ տասն եւ հինգ ամեայ փորձառութեան, իւր բնակութիւնը հաստատած է Բերա, Սագըզ Աղաճ փողոց թիւ 47 տունը, ուր կ'ընդունի հիւանդ ամեն օր ժամ 7—11. Երկուշաբթի եւ ուրբաթ օրերը ձրի կը դարմանէ իրեն դիմողները, իսկ շաբաթ օրերը ժամ 7 էն մինչեւ 9ը կը գտնուի Պոլիս Բիւյիւքեան եղբարց դեղարանը։ Կը դարմանէ ամեն տեսակ հիւանդութիւնք, մասնաւորապէս սրտի եւ թոքերի եւ կը կատարէ ամեն կարգի վիրաբուժական գործողութիւններ։
457 13—78

ՆԷՖԻՍ ՎԷ ԽԱԼԻՍ ԷՐԶԱԳ

Գոյսէրինին պահարը էվ պասթըրմասը
Գուրու գայմագը
Մէշհուր Թօգատը օղլու գայմախը
Շէքէր գուրապիյէսի
Էնգարէնին պէնազ թէքիր պալը
Թուզսուզ թէրէ եաղը
Ջէօմէք բէյնիրի

Շէհրիմիզդէ էմսալի պուլունմայան էրզագը մէզգիւրէ Պաղը Ալի ճատտէսինտէ եէնի պիրախանէնին գարշըսընտա վագը տուքեանտա սաթըլմագտատըր։
467 1—5

Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ
ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԲԱՌԱՐԱՆ
ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ
Հրատարակուեցան 50 եւ 51 թերթերը:
Վերջին թերթը կը հասնի
մինչեւ Soigneusement բառը:
Բաժանորդագրութիւնը գոցուած է
Իւրաքանչիւր թերթը 20 փարայ
Դիմել ՄԱՂԱՏԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ, Պոլիս Սուլթան
համամ փողոց թիւ 14

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 8/20 Փետր. 1896

Անուանկն. եւ Վճարեալ		Թուական	Անուանք Արժեթղթոց	Ընթացիկ Գիներ	
100		1881	Քնս. Սէրիա A } 1%	59	—
100			» » B	37	20
100			» » C	33	20
100			» » D գոցուած	24	18
400			բացուած	24	22
100			միջօրէ	24	21
100		1870	Րում. եկմ. գոցուած	117	—
Ֆր. 500			բացուած	118	75
			միջօրէ	117	—
Անկ.	Վճր.				
20	10	1890	Օսմանիէ 4%	—	—
22	11	1869	Քրէտի Ժէն. Օթ.	7	33
10	5	1872	Օսւ. Օթ. տր Շ. է Վ.	4	18
140	140	1878	Լաւրիոսի	53	—
500	300	1889	Անատոլուի (Բժթ.	635	—
500	500		Երկաթուղիք (Պրթ.	245	—
20	8	1882	Թրամուէյ (Բժթ.	8	80
500	500		(Պրթ.	495	—
500	200	1883	Ծխ. Ռէժի	13	02
1.40	1.40	1892	Օսմ. Միկարէթ 6%	1	70
11	5½	1893	Օսմ. Ապահովք. Ընկ.	5	87½
500	500	1882	Ջրի Ընկ. Տէրքոս	295	—

ՏՈՒԼԱՆՑ (Բոլի) ԻՐ ՎՐԱՅ	Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	5	—
1 ամսուան համար	6	—
1 օրուան համար	1	50
Ոլլոթ	—	25
Կանոնիկ (Հէվալէսիզ)	1	32½

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	5/8
Փարիզ »	Ֆր.	23	85
Վիեննա 3 օրուան	Ֆիոր.	10	87½
Պերլին չէք	Մարք.	18	45

ՏՈՒԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ ՎՐԱՅ			
8 օրուան համար 25 հատի	Ֆր.	3	50
1 ամսուան համար	»	6	59
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ			
Անգլ. ոսկի	Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	10
20 ֆրանքնոց		87	26
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)		107	20
Քրիմեց		51	10
Ռուպլ Թղթադրամ		6	49
Մէճիտիյէ		108	29
Ծանր արծաթ		103	—
Ծեծալը		98	20
Տոկոս Ղալաթիոյ Սարրաֆներու		6	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 19 Փետր.			
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կնիկ.	Ֆր.	—	—
» » C	»	23	97
D (Բացուած	»	—	—
(Գոցուած	»	23	37
Րումէլիի Երկաթուղի	»	118	12
[illegible]	»	467	50
Ծխախոտի Պարտաթուղթ	»	490	—
Օսմանիյէ	»	438	75
Ռէժիի Բաժնեթուղթ	»	408	75
Պանք Օթոման (անուանկն.)	»	610	62
Թանզ Ֆրանսական 3%	»	102	99
» » 4½%	»	106	45
» Իտալական	»	83	52
Քրէտի Լիոնէ	»	791	25
Քրէտի Ֆոնսիէ	»	—	—
Քոնդուար տ'էսքոնդ	»	—	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ	»	—	—
Եգիպտական Միացեալ	»	528	75
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	200
ՎԻԵՆՆԱ 19 Փետր.			
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆիորին	61	20
Օսմ. Ռէժի	»	193	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ ի տես		121	25
» Փարիզի	»	—	—
ԼՈՆՏՈՆ 19 Փետր.			
Քոնսոլիտ Օսմանեան A	Ա. Ո.	59	—
» » B	»	27	50
» » C	»	22	63
D (Բացուած	»	—	—
(Գոցուած	»	22	—
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% (Երաշխաւորեալ.		—	—
» » 1894 3½% (Եգիպ. Հրկ.ով		—	—
Պանք Օթոման (վճարեալ)	»	14	31
[illegible] Երկաթուղի	»	13	50
Միացեալ Եգիպտական	»	104	—
Առանձնաշնորհեալ	»	—	—
Անգլ. Քոնսոլիտ	»	109	62
Թուրքաց. Փոխառ.		—	—
» » Նոր 6%	»	96	25
Թանզ Հելլենական 5% 1881	»	31	50
» » 5% 1884	»	31	50
Փոխանակ. Փարիզի վրայ 3 ամիս		25	370
ՊԵՐԼԻՆ 19 Փետր.			
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի	Մարք	—	—
Րումէլիի Երկաթուղի	»	113	50
Անատոլու Երկաթ. ¼ Պրթղթ.	»	—	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս		20	390
» Փարիզի » 3 ամիս		—	—
Մակեդոնիոյ Երկաթուղի		—	—

ՀԻՆ ԳԻՆԻ երեսունըհինգ տարուան և տասնըութ տարուան, բժիշկներուն կողմէ յանձնարարուած, ստամոքսի ու այլ և այլ տկարութեանց, անարիւնութեան (անէմի), ինչպէս նաեւ նոր ապաքինած հիւանդներու համար։ Դիմել Օրթագիւղ՝ հանգուցեալ Մուրթար Յակոբ աղայի "տունը"՝ հայոց եկեղեցւոյն դէմ։ 261

ՏՕՔԹԷՕՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ, ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
(Հաստատեալ յամին 1852)

Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերստին [illegible] ակռայ, ճաշակաւոր, եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ [illegible] բնական, դէմքի ձեւաւորութիւն (ըստ տարիքի), [illegible] երաշխաւորելով «Մ[illegible]» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը [illegible] պէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ [illegible] դեղերու [illegible] առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Թիւ 396 Մեծ Փողոց Բերա, (Եանիի [illegible] վրայի յարկը [illegible] Զաբաթէնանց դէմը).

[illegible] յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց [illegible] 1 նոր բացուած [illegible] ամեն օր։

Ե. Գ. Հաւասարելու համար [illegible] եւ Ամերիկեան [illegible] ինչպէս նաեւ մինչեւ [illegible]
410

ՏԱՐԵՐՔ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ արդի Յունական լեզուի, քերական, քերականութիւն եւ խօսակցութիւն ի մի կազմեալ. յօրինեց Տիմթ. Զօլաքեան. գին 10 ղրուշ. կը վաճառուի Պ. Պալենց գրատունը։ 3—3

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ առանձին կազմեալ 1ուկէս ղրուշ. կը վաճառուի Պ. Պալենց գրատունը։

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ Անգլիերէն լեզուի ըստ Տօքթ. Կասիլի. սոյն գործ քիչ ժամանակուան մէջ Անգլ. լեզուն կարդալ գրել եւ խօսիլ կը սովրեցնէ. կազմեալ գին 12ուկէս ղրշ. կը վաճառուի Պ. Պալենց գրատունը։ 3—3

ԿՈՄԻՏԱՍ Ա. ՈՍԿԵԱՆ
ԱՌՁԵՌՆ
ԲԱՌԱԳԻՐՔ
ՀԱՅԵՐԷՆ—ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ
ՆՈՐ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ (Երկրորդ)
ՈՒՂՂԵԱԼ ԵՒ ՃՈԽԱՑԵԱԼ
ԱՒԵԼԻ ՔԱՆ 50,000 ԲԱՌ, ՈՃ ԵՒԱՅԼՆ

Բազմաշխատ հեղինակին սոյն օգտակար գործը կը բովանդակէ հին եւ նոր հայերէնի գրեթէ բոլոր բառերն զատ, գիտական եւ արուեստական բազմաթիւ բառեր, ոճեր եւ ասացուածներ համադրէ իրենց Գաղղ. Թարգմանութեամբն, Բառից զանազան առումները բացատրուած են բազմաթիւ օրինակօք։ Սոյն ընտիր եւ յոյժ կարեւոր գործը նշմարիտ առաջնորդ կրնայ ըլլալ ուսանողներու ի Գաղղիերէն լեզուի, ինչպէս նաեւ սոյն լեզուի ուսման պարապողներու առ հասարակ։

Գործոյն վերջը աւելցուած է գաղղիերէն լեզուի անկանոն եւ պակասաւոր բայից պարզ ժամանակներու մէկ ցանկն համադրէ պիտանի եւ կարեւոր ծանօթութեամբք, որք մեծապէս պիտի օգնեն ուսանողին։

Էջ իբր 1000, ընտիր թղթի վրայ մաքուր եւ յստակ տպագրութեամբ եւ զօրաւոր կազմով, որք բառարանի մը համար գրեթէ նոյնքան գնահատելի են որքան պարունակութիւնը։

Գին { Զօրաւոր խառնօնէ կազմ 35 Դհ.
Լաթակազմ 27, կիսակաշի 32 »

Կեդրոնատեղին է Յ. Մատթէոսեան Վաճառատունը, Թիւ 27 Ֆինճանճըլար եօգուշու Կ. Պոլիս Կը գտնուի Պ. Պալենցի եւ բոլոր հայ գրավաճառաց քով, ինչպէս նաեւ Բերա Մեծ փողոց Պ. [illegible] եւ Պալլի գրատուները եւ Ղալաթիա Մահմուտիյէ ճատտէսի Թիւ 42, Ռօմանի եւ Ընկ. Թղթավաճառանոցն։

ՑԱՆԹԱՐԳԵԼ
ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԶԱՆԳԱԿ
եւ ուրիշ ամեն տեսակ Էլէքտրական գործիք
ԱՆՕՐԻՆԱԿ ԱԺԱՆ
Ընտիր ապրանք, խնամեալ աշխատութիւն
1890ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ ՏՈՒՆ
Ա. Վ. ԱՃԷՄԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ՑԱՆՑՆԱՌՈՒ—ԵԼԵՔՏՐԱԳԷՏՔ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉՔ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
14 եւ 19, Զիւլէր Պէյ խան, 14 եւ 19
Քիւրէքճիլէր — Կալաթա

Ֆլամինեան շոգենաւը, Նաւապետ Էլլիս, Լիվրբուլէն հոս կը սպասուի ընդհանուր վաճառքով դէպ ի ամսոյս 28։
Գործակալութիւն Ֆլամինեան ընկ. ընկ.
ԷՏ. ԼԱՖՈՆՏԵՆ

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY

ՀԻՄՆՈՒԱԾ Է 1852 ԻՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ծ'ԱՆԳԼԻԱ
Lancashire Insurance Buildings»
Exchange Street Manchester
Դրամագլուխ 3,000,000 անգլ. ոսկի
Պահեստի գումար 1,372,875 »

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Հրդեհի դէմ ապահովագրութիւնք, ամեն տեսակ քարուկիր ու փայտաշէն կալուածներու վրայ, կահերու և ապրանքներու վրայ և այլն, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով ու սակերով։

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Այս ընկերութիւնը յոյժ բարձր աստիճանով կը ներկայացնէ բոլոր այն առաւելութիւնները զորս կրնան փ. է փափաքիլ կեանքերնին ապահովագրել ուզողները, ամբողջ կամ խառն՝ որոշ պայմանաժամով։

Ամեն տեղեկութեանց համար դիմել ընդհ. գործակալներուն, (Bond Sellar & Cie.) Պոնտ Սելլէր և Ընկ. Բիւյիւք Թիւնէլ խան, Ղալաթիա։ 427

ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ
ՂԱԼԱԹԻԱ
Ա. ՓԱՆՈՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
32. Գալաթա փողոց, Օսմ. Պանքի դէմ. 32
Ընտիր ապրանք, ուղիղ կշիռ, չափաւոր գիներ
Յանձնարարութիւնք առանց ծախքի կը ղրկուին մինչեւ տուն։ 333

ԹԷՅ, ԹԷՅ, ԹԷՅ
[illegible] ԹԷՅԻ
1850
MARQUE DEPOSÉE
Յ. ԽԱՉԻԿԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, [illegible] Պէյ խան թիւ 10
ՄԱՏԵՆԱԶԻՐԻ
Օսմանեան գլխաւոր քաղաքաց մէջ
ՉԻՆԻ, ՃԱՎԱՅԻ, ՍԷՅԼԱՆԻ, ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԹԷՅԵՐ
Ընտրուած եւ փորձուած [illegible]
[illegible]
Զգուշանալ մեր մարքային կեղծերէն

ԻԼԱՆ

[illegible] 8 գալէմ [illegible] 4 ֆրանք 9 սանթիմ [illegible] 4 ֆրանք 25 սանթիմ [illegible] 3 ֆրանք [illegible] 3 ֆրանք 35 սանթիմ [illegible] 1 ֆրանք 25 սանթիմ [illegible] 1 ղրշ. 15 փարա [illegible] 9 ղրշ. 20 փարա [illegible] 48 ղրշ. 10 փարա [illegible] 12 [illegible] 100ը 5 [illegible]

5 շուպաթ 311

ՊԷՂԷ

[illegible] 25 [illegible]

469

6 շուպաթ 311

ԻԼԱՆ ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍԻՐԻ

[illegible]

Նօ. 29 3—3

ԹԷՅ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԹԷՅԻ ԵՒ ՇԱՔԱՐԵՂԻՆԱՑ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՅԱՄԻՆ
1888
Ա. ԱԼԷՄԵԱՆ ԵՒ Գ. ԸՕՂԱՆԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, ԲԱԶԱՐ ՓՈՂՈՑ 49, 52

ԹԷՅԸ թիւ 52 [illegible]
ՇԱՔԱՐԵՂԷՆՆԵՐԸ թիւ 49 [illegible]
38 [illegible] 51—60

ՀԻՒՍԻՍԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԸՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,671,018
ՀԱՍՈՅԹ 1894 ՏԱՐՒՈՅ 2,906,678

ՆՕՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,444,00
ՀԱՍՈՅԹ 1894 ՏԱՐՒՈՅ 1,105,300

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վստահաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դիւրութեան եւ աչալրջութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաեւ [illegible] իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասուց 20,000,000 Անգլիական ոսկին կ՚անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,00

Ընկերութիւնս կ՚ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և պլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 [illegible] սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերու

ԿԻՒՋԷԼ ԳՕԳՕՒԼԱՐ (Բարֆիւմըրի)

ED. PINAUD

PARIS
37, Պուլվար տը Սթրազպուրկ, 37
Բէրուպէնտէ մաղազաներ։
30, Պուլվար տէ զ՚իթալիէն, 30

ԷՏ. ԲԻՆՕ

Մաղազաներն մախսուս
ԻՔՍՕՐԱՔԻՄԻ ԿԻՒՋԷԼ ԳՕԳՕՒԼԱՐ
ԻՔՍՕՐԱՔԻՄԻ Խիւլասա
ԻՔՍՕՐԱՔԻՄԻ Սապոն
ԻՔՍՕՐԱՔԻՄԻ Բօմատա
ԻՔՍՕՐԱՔԻՄԻ Եաղ
ԻՔՍՕՐԱՔԻՄԻ Բուտրա
ԻՔՍՕՐԱՔԻՄԻ Թուալէթ սիրքէսի (վինէկր)
ԻՔՍՕՐԱՔԻՄԻ Պրիլանթին
ԻՔՍՕՐԱՔԻՄԻ Գոգու չըգընը
ԻՔՍՕՐԱՔԻՄԻ Թուալէթ սույը
ԻՔՍՕՐԱՔԻՄԻ Գոզմէթիք

Գուլէթ վէրիճի ԳԸՆԱ ԳԸՆԱ ՍՈՒՅԸ
պաշա մախսուս գայիտէյի սըհհիյէ

Բարիզին 1889 սէրկիսի ումումիսի
ՊՈՒՔԵԹԻ

Մէնտիլ իչին բէք նէֆիս գօգուլար
Մէսէլա Թէֆարիք
Պէյազ էլիօթրոբ չիչէյի — Թէսսարա
Ջամբագ բուտրասը (իրիս)
Բարմ Մենէքշեսի

Մարուֆ խիւլասաասընտան ալա սապոն
Թէն բուտրասը
Տիշ Թէմիզլէմէյէ [illegible] մախսուս [illegible]

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ՀԱՇՈՒԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ
771,000,000 ՖՐԱՆՔ
Տնօրէնութիւն՝ Նիւ-Եորք

Բարիզ, 16, Պուլվառ տէ զ՚իթալիէն. 1, 3, ի՛ր Լը Բէլիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ
1845ին հիմնուած է

Կապիտալ [illegible]	955,000000
1893ի [illegible]	
[illegible]	78,000000
Հասոյթ	175,000000
Նոր ապահովագրութիւնք [illegible]	180,000000
1894 յունուար 1	
[illegible]	30,000000
[illegible]	88,000000
[illegible]	37,000000

Տնօրէնութեան [illegible]

Շահաբաժիններու բաշխումը և ապահովագրութեան վերադարձումը ի գին [illegible]
[illegible]

Հինգ տարի ետք ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութեան փոխատուութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ, [illegible] ընդարձակ առաւելութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա

188 Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան, Ղալաթիա

ԲԵԼԹԻԷԻ ՔԻՆԻՆԻՆ
ԳԵՐՕՆԻԿՆԵՐԸ
QUININE de PELLETIER

Բոլոր բժիշկներուն կողմէ ընդունուած իր ազդեցութեան համար ընդդէմ գլխացաւերու, ջղացաւերու, [illegible], կաթուածի, յօդացաւի, [illegible]։ Մեծապէս ազդեցիկ են [illegible] խնդրոյ նկատմամբ, [illegible], ցրտառութեան։ Մէկ քաշափի աւելի ազդու քան գաւաթ մը քինքինա։

10 20 և 100նոց սրուակներ։
[illegible]
Կեդրոնատեղի Բարիզ, Վիվիէն փողոց, 8
և գլխաւոր դեղատուններ A.

ԱՊԻՕԼԻՆ ՇԱՓՕԹՕԻ
APIOLINE de CHAPOTEAUT

Ապիօլինը ամենէն հզօր գործածութիւն ունի և ամենէն աւելի գնահատուած բժիշկներէն։ Ասով կը կարէ և կը կանոնաւորէ [illegible], յապաղումները կը դադրեցնէ, ինչպէս նաեւ գլխացաւերը, ջղային գրգռումը, ցաւերն ու խիթերը որք առաջիկայ կը պատահին և [illegible] կը խափանէ։

Բարիզ, 8, Վիվիէն փողոց
և բոլոր դեղատունները A.

ՆՈՐ ՈՒՂԵՑՈՅՑ
[illegible] ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի և Ջեւեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ Ծովու նաւահանգիստներուն (երթեւեկ [illegible] ճանդիպելով ի Հավր)։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կիրակի. Մարսիլիաէ մեկնում ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, սկսեալ սեպտ. 21էն, դէպ ի Պիրէօն, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբթուն, սեպ. 28էն սկսեալ, դէպ ի Քալամադա, (փոխփոխակի Քաթարօլօ) Սիրա, Սելանիկ, Տէտէ-Աղաճ, փոխփոխակի Քավալա, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկնում դէպի Մարսիլիա, Հավր, Լոնտոն, ամեն ուրբաթ, առաւօտեան ժամ 9ին, մէկ շաբաթ, Տարտանէլէն, Տէտէաղաճէն (փոխփոխակի Քավալայէն), Սելանիկէն, Իզմիրէն, Պիրէօնէն, Հոկտ. 18էն սկսեալ։

Բաց աստի, ամեն տասնըհինգ օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, Հոկտ. 1էն սկսեալ Սուրիոյ գծին շոգենաւը Կ. Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպ ի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէօն ճանդիպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Հոկտ. 3էն սկսեալ, հինգշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, ամեն տասնըհինգ օրը։ Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ ի Իզմիր (առանց ուրիշ շոգենաւ փոխադրութեան) Վաթի, Սամոս, փոխփոխակի Հռոդոս, Մէրսին, Լարնաքա, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Լաթաքիա, Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Աղեքսանտրիա, Մարսիլիա ուրիշ նաւ փոխադրութեամբ, Պէյրութ դէպ ի Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ։

ՍԵՒ ԾՈՎՈՒ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիսամսեայ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիայէն եկող շոգենաւերով։ Կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, Հոկտ. 7էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՕԼԻՈՅ ԳԻԾ

Ուղղակի և Ջեւեկ առ [illegible] Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիայէն եկած շոգենաւերով։ Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի կէսօրին դէպ Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն եւ Պաթում։ 495

..ED NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 5/17 Օտէսայի ուղղակի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 6/18 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 2ըն յետ միջօրէի, Պիրէօնի ճամբով։
Դշ. 7/19 Սուրհանդակ դէպի Թրապ-Ահխոյ (?) նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Դշ. 7/19 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Եշ. 8/20 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր. 9/21 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, ճանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ. — Ցունի 6/18, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլիսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող գիծն օրը Զմիւռնիոյ մէջ ալիսի ճանդիպին Թրիփօլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գալով շոգենաւն 263

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԵԱԿԱՆ Ւ ՄԱՊՈՒՔԵԱՆ
Ն ԲԱՔՈՒ [illegible] ԸՆԿ.
Մարսիլիայի և Պաթումի միջեւ
[illegible]

Բարիզ-Լիոն-Միջերկրեայ երկաթուղեաց ընկերութեան ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. " 175 "
Թոմսակ և ապրանք փոխադրութեան [illegible]
Նաւախցերու ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակալութիւն
ԹԻՄՈԹԷ ԸՐԵՈԼ
33 Մահմուտ փողոց Թ. 10

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլ, Պորտօ, Միջերկրական և Սեւ Ծովի միջեւ [illegible]

Անուանք	Թոնի	Անուանք	Թոն
Բամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէլիս	2400
Թէյպըր	3000	Օռայրին	2250
Քեմոնդոսա	3000	Ֆէգա	2250
Ֆարօս	3000	Օֆիր	3000
Թոմանի	3000	Կասսրին	1800
Մարիօթիս	2500	Կրոյին	1500

Դիմել առ Թ. Վ. ՎԻԹՕԼ Ւ ԸՆԿ
Ոսիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ Ւ ԸՆԿ.
380 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

Արտօնատէր Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

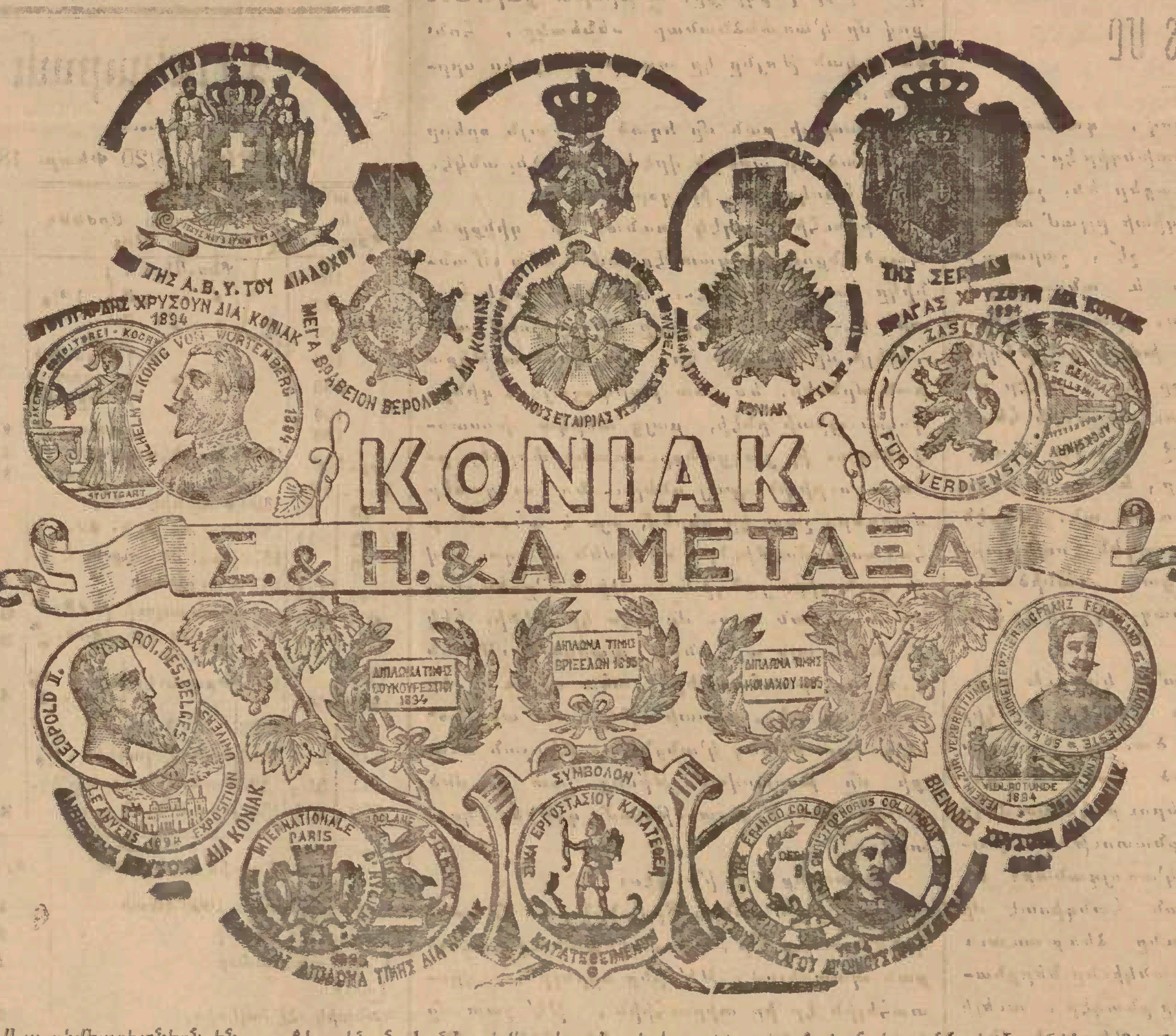
ΤΗΣ Α. Β. Υ. ΤΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ
ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ
ΜΕΓΑ ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ ΔΙΑ ΚΟΝΙΑΚ
ΜΕΓΑΣ ΧΡΥΣΟΥΝ ΔΙΑ ΚΟΝΙΑΚ 1894
ΧΡΥΣΟΥΝ ΔΙΑ ΚΟΝΙΑΚ 1894
WILHELM II KÖNIG VON WÜRTTEMBERG 1894
STUTTGART
ZA ZASLUGE
FÜR VERDIENST
KONIAK
Σ. & Η. & Α. ΜΕΤΑΞΑ
LEOPOLD II ROI DES BELGES
ANVERS 1894 EXPOSITION
ΔΙΠΛΩΜΑ ΤΙΜΗΣ ΣΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΝ 1894
ΔΙΠΛΩΜΑ ΤΙΜΗΣ ΒΡΙΞΕΛΛΩΝ 1895
ΔΙΠΛΩΜΑ ΤΙΜΗΣ ΜΟΝΑΧΟΥ 1895
ΣΥΜΒΟΛΟΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝ
INTERNATIONALE PARIS
FRANCO COLOMBIANA
CHRISTOPHORUS COLUMBUS
FRANZ FERDINAND
WIEN ROTUNDE 1894
ΧΡΥΣΟΥΝ ΔΙΑ ΚΟΝΙΑΚ
ΔΙΠΛΩΜΑ ΤΙΜΗΣ ΔΙΑ ΚΟΝΙΑΚ

Այս բժշկապետներն են. — Ֆերտինան Ժան, բժշկապետ Բարիզի առողջապահական և զինական ընկերութեան. Վօն Հարմիլ Բոս, տնօրէն. Տոքթ. Ռուսէֆ, բրոֆէսոր եւ բժշկապետ Սոֆիայի Պուլկարիո իշխանին. Ս. Սթրաշի, բրոֆէսոր եւ Պուքրէշի բժշկագիտական համալսարանին տնօրէն. Տոքթոր Պէռնար, բրոֆէսոր բժշկագիտութեան եւ բժիշկ Պուքրէշի արքայական պալատի. Տոքթ. [illegible] անդամ բժշկական ընկերութեան Պոլսոյ. Ք. Մինկրոյ, բժշկապետ վիայեալ Զուրիխի համալսարանէն եւ հռչակաւոր բժիշկներէն, ինչպէս Տոքթ. Զամպաքօ փաշա Իւզլյու. Տոքթ. [illegible] առաջին բժիշկ եգիպտոսի Խտիվին, Տոքթ. Ս. Զանկարօլա, առաջին բժիշկ Ցունաց Թագաւորին Աղեքսանդրիոյ, եւ Աթէնքի համալսարանին բրոֆէսոր եւ [illegible] տնօրէն Տոքթ. Որֆանիտի, Գ. Աֆէնտուլի, Քարամիգա. Համիտիպի Քօնսոլա, Զէնի, Կալվանի, Մարաչ։ Ս. Է. եւ Ա. Մեթաքսա գործարանը յանձն կառնէ վճարել 100,000 ֆրանք անոր որ կը հնայ [illegible] բռնեակին զուտութեանը համար հրապարակ հանած անուններն ու տիտղոսները ճշմարիտ չեն, եւ սոյն վկայականները իր գործարանին այցելուներուն սրահ [illegible] ներքեւ դրուած ըլլալը կը ծանուցանէ։

Ասյքան վկայագիր, պատւոյ միտալ, արքայական տիտղոս եւ հռչակաւոր գիտուններու կողմէ յանձնարարուած այս **ՄԵԹԱՔՍԱՅԻ ՔՕՆԵԱՔԸ** զուտ եւ ամենազնտիր ըլլալու մասին տարակոյս չի մնար, որով նախամեծար կը համարուի։

Ընդհանուր Ներկայացուցիչք ի Թուրքիա, ԹՐԻԱՆՏԱՖԻԼՕՊՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ, Մոմճիանէ Թիւ 42, Ղալաթիա։

ՄԵԾ ՇՆՈՐՀ ՄԷՏ (?)

LA VIGNE—ԱՅԳԻ

ԳՕՆԵԱՔԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ Ի ՊԻՐԷՈՆ
EAU DE VIE DE VIN—COGNAC SUPERIEUR
ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ՀԻՆ ԳԻՆԻԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՔՕՆԵԱՔ

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

[illegible]

Հայաստանի [illegible] ու [illegible] բժիշկներն, ու [illegible] վասորն։

[illegible] 12 [illegible] (eau de vie de vi.) [illegible] 1894 [illegible] 1895 [illegible]

[illegible]

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՈՒԶՄՆ ՎԱՍՏԻԱՆ Է

[illegible] 1,200,000 [illegible]

35,000 [illegible] 900 [illegible] — [illegible] 600,000 [illegible]

[illegible]

LE

VÉRITABLE THAPSIA
doit porter les Signatures
Ch. Le Perdriel Reboulleau
Les exiger pour éviter les accidents reprochés aux imitations.

TOILE VÉSICANTE
LE PERDRIEL
Action Prompte et Certaine
EXIGER LA COULEUR ROUGE
La plus ancienne. * La seule admise dans les Hôpitaux civils.

LE PERDRIEL et Cie, Paris.

ԴՈՒՔ ԱՆՁԱՄԲ ՇԻՆԵՑԷՔ
ԵՒ ՑՈՒՑ ԽՆԱՅՈՂԱԲԱՐ
ՁԵՐ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐԸ,
Համանման բնական ջուրերու կազմին
COMPRIMÉS DE VICHY ով
որք պատրաստուած են
ՎԻՇԻԻ
Հանքային Ջուրերու Ընկերութեան
«Անկողինէր Ֆիանսական պետութեան»
Ժօն. Բրիւնէլ եւ Ընկ. [illegible]
Գործակալ Ընկ. Վիշիի, Թորքի-Տարանայ եւ [illegible] Բարիզ
384

L'ANCRE ԼԱՆՔՐԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒՈՐ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾԸ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ
133 ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԱՒԵԼԻ

1871ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 98 ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԳՈՒՄԱՐ
206 ՄԻԼԻՈՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Գ. Գ. Կոմս Էտմոն Զիչի, կայս. եւ արք. Ներքին Խորհրդական, Նախագահ
» Ռոտոլֆ Հոեոս, դեր-նախագահ
» Ֆօզէֆ Հոեոս, կայս. եւ արք. Ներքին Խորհրդական
» Ֆօյօման Նարօ » » »
» Անթուան Բրոզէշ տ՚Օսթէն
Ֆէլտոր Բոնդէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայմ

Կառավարական Խորհուրդ

Պ. ԺԱՆ ՄՈՒՔ, կայս. արք. խորհ. դական

Ընդհանուր Գործակալ, Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Սարաֆօղլու, ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆԷՖԻ
Գլխ. Գործակալ, ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ Կ. Պոլիս, Գեանճմանեօղլու խան Թիւ 7, 302

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՇԵՖԻԼՏ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵՐԻՔՃԵՔ ԳԱՒԱՌԸՍ ՏԵՂԻ ԲԵՑ ԽԱՆ ԹԻՒ 1, 2, 3

Ամենէն գանկներ Անգլիոյ Շէֆիլտ քաղաքին Ճօնէ Նօվիլ եւ Որդիք գործարանին մէջ կը պատրաստուին եւ [illegible] մարմին կը կրեն։ [illegible] գանկներու կը փրեն եւ անգլիական [illegible] կը գնեն, որով նոյն գործարանին [illegible] գանկներուն վարկը կը կորսնի։

Ճօնէ Նօվիլ եւ որդւոց գործարանին արտադրութիւնք այս մարմին կը կրեն։ Կեղծիքին զգուշանալու համար պէտք է ուշադրութիւն ընել գանկներու, [illegible] վրայ դրոշմուած մարմին ու անգլիական [illegible]։

Այս գործարան 1700 տարիէն ի վեր 26 [illegible] հաստատուած է։

J. NOWILL & SONS
D SHEFFIELD
J. NOWILL SHEFFIELD

Սիտնէյ Նօվիլ է ընկերութեան ներկայացուցիչն է դրամարկղներու ամենէն մեծ Միլնէր գործարանին։

Այդ դրամարկղներ ամեն կերպով կը դիմանան հրդեհի եւ գողերու դէմ։ [illegible] Միլնէրի դրամարկղներու նկարագրութիւնք։

[illegible] Նօվիլ եւ ընկերութեան անգլիական վաճառատան մէջ կը գտնուին [illegible] դանակներ, [illegible] եւ այլն։ Նոյնպէս ջաղացքի փակեր ու մուրճեր, [illegible] լամպարներ, [illegible] լամպարներ, գամափայլին ու նաւային գործածութեան [illegible] եւ այլն։

Հեռաւոր տեղերէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին կանոնաւոր կերպով եւ շուտ։

Միշտ պահեցէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձաթի (?)

La
VELOUTINE
CHles FAY, Parfumeur
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS.

ՎԻԹԱԼԻ-ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ
ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ
ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

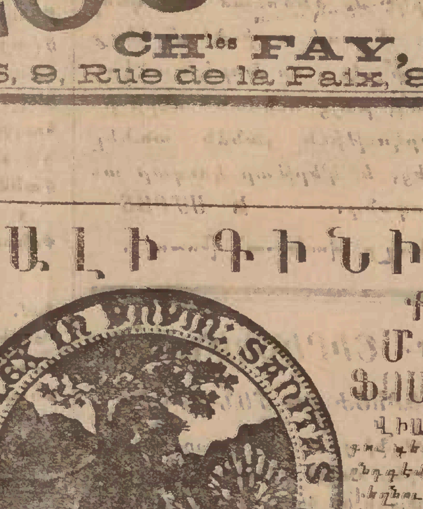

ԲԻՆԱՅՈՎ
ՄՍԻ ՀԻՒԹ
ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕ

Ամենայն կազդուրիչ, զօրացուցիչ [illegible] և ամեն փափուկ անձերու

Բազկերակ Պիսանդոյ և Զօրացուցիչ, [illegible]

ՎԻԹԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն [illegible], [illegible] թուլութեան, [illegible], հիւծման, երկար տենդերու, [illegible] թուլութեան, վատութեան, ջղային [illegible]

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԹԱԼ Վիքթօր Հիւկօ փողոց 14—ԼԻՈՆ 334
Գործակալ և [illegible] ի Կ. Պոլիս ԿԻՒՐ ԵՍԱՅԵԱՆ Ղալաթիա, Մոմճիանէ, Թ. 86
[illegible] կը վաճառուի ամեն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով

Royal Windsor

ՀՐԱՇԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Այլեւս ալ մազեր ունիք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցա՞ծ են կամ կը թափի՞ն, եթէ ունիք այդ տեսակ [illegible] Ռօյալ-Վինտզօրը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան [illegible] կու տայ, ինչպէս նաեւ գեղեցկութիւն մը։ [illegible] մազերուն կորսուած [illegible] գոյնը [illegible] Ռօյալ-Վինտզօր [illegible] անխուսափելի [illegible] մազերու բնական [illegible] ամբողջ [illegible] կը վաճառուի [illegible]։

[illegible]